

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil godt give udtryk for tilfredshed med den brede enighed, der egentlig burde medføre, at det slet ikke er nødvendigt at tage ordet her ved andenbehandlingen.

Når jeg gør det alligevel, er det for at fremhæve, at netop fordi der er skaffet dette brede flertal på et meget kompliceret område, tror jeg, at man i Forfatterforeningen, der jo nu er nået til en større grad af enighed, ikke behøver at være så betænkelig ved, at loven først skal tages op til revision i 1997. Jeg er helt overbevist om, at skulle der vise sig indlysende fejltagelser, er der naturligvis mulighed for at gribe ind.

Jeg vil også tillade mig at fremhæve, at det er lykkedes at skaffe yderligere offentlige midler til området, 7,5 mio. kr. Herom står der i betænkningen:

»Forhøjelsen skønnes i overgangsperioden gennemsnitligt at dække ca. halvdelen af udgifterne ved inddragelsen af de nye grupper af berettigede.«

Denne formulering er valgt med megen omhu. Jeg mener, at der her er indbygget et tilsagn om, at der kan gribes ind, såfremt det skulle vise sig, at merudgifterne bliver væsentligt større, end vi har forudsat.

Jeg vil også gerne fremhæve, at det er lykkedes os at forhandle os frem til oprettelse af et ankesystem, hvor også Forfatterforeningen vil være repræsenteret.

Afslutningsvis skal jeg sige, at der har været ført nogle drøftelser om, hvorvidt vi skulle have sagen til fornyet behandling mellem anden- og tredjebehandlingen. Der er ikke nogen ønsker herom.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 1, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og 3, § 4 med de foretagne ændringer og §§ 5 og 6 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf efter § 6, §§ 7-9, ændringsforslag nr. 5, § 10, således ændret, og §§ 11 og 12 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til industriministeren:

»Hvilke ændringer i regeringens industripolitik medfører anbefalingerne i rapporten »Internationalisering og erhvervsliv«, som regeringen har ladet udarbejde?«

Af Nyrup Rasmussen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 19/3 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/4 91).

Begrundelse

Nyrup Rasmussen (S):

Socialdemokratiet har taget initiativ til denne forespørgselsdebat på baggrund af en ganske spændende rapport, som industriministeren i sin tid har taget initiativ til, og som på mange måder tegner et billede op af behovet for en række nye initiativer på det erhvervspolitiske område. Vi har også noteret os, at de seneste meldinger fra Erhvervsudviklingsrådet klart påpeger en række behov for nyorienteringer i den nuværende erhvervs politik.

Det er baggrunden for, at Socialdemokratiet har bedt industriministeren om at orientere Folketinget om, hvilke overvejelser industriministeren gør sig på baggrund af den nye rapport fra Industri- og Handelsstyrelsen.

Besvarelse

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Rapporten »Internationalisering og erhvervsudvikling« – hvilket er den præcise titel og ikke den titel, som Socialdemokratiet har anvendt i forespørgslen – er en rapport, som er ét blandt flere oplæg, som Erhvervsudviklingsrådet har brugt som afsæt for sine drøftelser af en række erhvervspolitiske udfordringer herhjemme. Det er således ikke regeringens rap-

[Industriministeren]

port, men et debatindlæg udarbejdet som ét af flere debatindlæg til Erhvervsudviklingsrådet, og det er naturligvis derfor også rådets suveræne ret at uddrage de konklusioner af den nævnte rapport, som man finder relevante.

Jeg er bekendt med, at Erhvervsudviklingsrådet som opfølgning af sine første drøftelser har besluttet at arbejde videre med tre centrale problemstillinger, i øvrigt uafhængigt af denne rapport, men selvfølgelig på baggrund af alle de rapporter, man har modtaget.

Formanden:

Politiske diskussioner er vigtige på alle niveauer, men der er nogle niveauer, som skal forlægges uden for salen.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

For det første vil rådet i efteråret afholde en konference, som skal se på opgaverne for den danske erhvervsfremmepolitik. For det andet vil rådet tage udvalgte ressourceområder op til nærmere diskussion for bl.a. at få et overblik over en række vækstpotentialer i dansk økonomi. Og for det tredje har rådet opfordret Industri- og Handelsstyrelsen til at undersøge mulighederne for en omlægning af programadministrationen, så her bliver et tættere samspil med virksomhederne – en tanke, som jeg i øvrigt finder yderst spændende.

Mit udgangspunkt for besvarelsen af dagens forespørgsel er altså, at vi skal lade rådet komme med nogle udspil på området, inden vi selv lægger os skråsikkert fast på, hvad vi skal mene.

Men når disse ting er sagt, er jeg naturligvis rede til i dag at gå ind i en åben og konstruktiv debat her i Tinget om de udfordringer, som dansk erhvervsliv i disse år i øvrigt står over for, og hvorledes disse udfordringer bedst tages op.

Der er to vigtige spørgsmål, som jeg gerne vil tage fat i. Det ene er, om vi skal have en dansk erhvervs politik eller vi kan nøjes med EF's. Det andet spørgsmål er, hvad der skal indgå i dansk erhvervs politik. I den erhvervs politiske redegørelse, som jeg forelagde for Folketinget den 24. april, har jeg givet mit og regeringens svar på begge spørgsmål. Jeg synes, svarene er klare, men jeg vil gerne benytte lejligheden til at uddybe dem, så ingen skal være i tvivl om, hvad regeringens holdning er.

Vi har i dag mere end nogen sinde behov for en dansk erhvervs politik, men vel at mærke den

rigtige. EF-samarbejdet er en fordel for det danske samfund og dansk erhvervsliv; det er også regeringens klare opfattelse. Men de muligheder, det giver, udnyttes kun optimalt, hvis vi arbejder for en aktiv erhvervs politik både i EF og i Danmark.

Regeringens erhvervs politik bygger på fri konkurrence og nej til statsstøtte til enkeltvirksomheder og særligt truede brancher, og jeg kan sige, at vores holdning faktisk også er ved at være holdningen rundt omkring i EF. Det kan man konstatere ved at læse EF-Kommisionens meddelelser om industri politik i et åbent og konkurrencebaseret miljø, som kom i november 1990. Regeringen mener, at det er vigtigt, at der konstant lægges pres på for at få begrænset statsstøtten i EF, for der er stærke kræfter inden for EF, som prøver at trække i den anden retning. Vores politik på det område udelukker selvfølgelig ikke, at vi kan føre en aktiv og udviklings orienteret erhvervs politik i Danmark. Det afgørende er, hvilke mål vi går efter, og hvilke midler vi bruger.

Regeringens erhvervs politiske initiativer er bygget op om fire grundpiller.

Lad mig starte med de generelle vilkår for erhvervslivet. De skal være gode og konkurrence dygtige; og vi er faktisk godt på vej. De samfunds økonomiske forhold er stabiliseret, inflationen er lav, og der er overskud på betalingsbalancen. Vi er også godt i gang med moderniseringen af den offentlige sektor og har fået truffet nogle væsentlige beslutninger om store trafikinvesteringer.

Dernæst sætter regeringen ind på at skabe gode institutionelle rammer for erhvervslivet, så erhvervslivet har gode betingelser for at gennemføre den nødvendige internationalisering og strukturtilpasning.

Hvis lovgivningen fungerer uhensigtsmæssigt, må vi også være parate til hurtigt at foretage de nødvendige ændringer. Det er derfor, at det er en god ting, at Danmark ligger i spidsen for gennemførelsen af EF-direktiverne i dansk lovgivning. Vigtigt er imidlertid, at tilpasningen ikke foregår passivt, men under hensyn til strukturen i dansk erhvervsliv.

For det tredje arbejder vi på at skabe gode betingelser for en optimal udvikling af ressourceområder, som udgør et vækstpotentiale for dansk erhvervsliv. Som eksempler på ressourceområder, hvor vi har haft eller har en indsats,

[Industriministeren]

kan jeg nævne: Fødevarer, miljø, energi, søfart, bioteknologi – for at tage dem, der kører for øjeblikket.

På sådanne områder har regeringen gennem 1980'erne sat ind med markante, men tidsbegrænsede satsninger, f.eks. det teknologiske udviklingsprogram og indsatsen inden for bioteknologi, materialeteknologi og det blå Danmark og så det miljøteknologiske udviklingsprogram, som er lige på trapperne.

For at opnå en fleksibel ramme for indsatsen på dette område har Erhvervsudviklingsrådet foreslået regeringen en langtidskontrakt om de kommende års erhvervsfremmemidler. Regeringen vil inddrage dette forslag i sine overvejelser om den fremtidige erhvervsfremmeindsats. Målet må være at sikre den strukturpåvirkende effekt af erhvervsfremmeinitiativerne, der erfaringsmæssigt ofte er nogle år om at slå igennem.

Gennem 1980'erne er der gennemført en række generelle, tværgående opmærksomhedskampagner og programmer. Målsætningen hermed har været at sikre, at udviklingsevnen i de mindre virksomheder holdes ved lige.

Sådanne programmer og kampagner vil også være et centralt element i de kommende års erhvervspolitik. De har til fulde bevist deres effekt; et eksempel er netværksprogrammet. Et andet eksempel er Teknologirådets kvalitetsudviklingsprogram fra 1988 til 1990. Programmet har været stærkt medvirkende til den øgede interesse for kvalitetsstyring i danske virksomheder, som vi heldigvis har mærket i de seneste år.

Der vil også fremover blive satset kraftigt på at fremme kvalitetsudviklingen i dansk erhvervsliv. Kvalitet er således udgangspunktet for såvel øget produktivitet som gode underleverandører.

Med samme formål, nemlig at fremme strukturtilpasningen og udviklingsevnen i danske virksomheder, er det regeringens helt klare mål at opretholde kvaliteten og effektiviteten i det teknologiske servicesystem. Industriministeriet har lagt vægt på at få gennemført en omfattende rationalisering af alle de teknologiske serviceinstitutter, så de får den tilstrækkelige størrelse til at være effektive og professionelle samarbejdspartnere for et internationalt orienteret erhvervsliv.

Med lov om erhvervsfremme har vi fået en god ramme for gennemførelse af en sammenhængende og koordineret erhvervs politik. Erhvervsudviklingsrådet har her en helt central placering. Jeg forventer således, at rådet i sin rådgivning bevæger sig uden for de snævre erhvervsfremmerammer. Rådets rådgivning skulle meget gerne føre til en bedre koordinering af de forskellige elementer, der indgår i erhvervs politikken i bred forstand.

Alle virksomheder har, uanset hvor de er placeret i landet, brug for et velfungerende lokalt erhvervsklima. Først og fremmest har det betydning, at der er en velfungerende lokal og regional administration i amter og kommuner. På visse områder er der imidlertid også grundlag for en supplerende kommunal indsats. Det spørgsmål har været genstand for en selvstændig debat her i Tinget i sidste måned, og jeg skal derfor ikke gentage mig selv fra den debat.

Som aftalt vil regeringen i næste folketingsamling vende tilbage med konkrete forslag. Jeg tror ikke, at der er så stor uenighed om principperne og målsætningen i erhvervs politikken, men måske nok om midlerne. Eller måske er det snarere intensiteten eller omfanget af de ressourcer, der skal bruges på erhvervsfremme, som giver anledning til lidt småfnidder ude i hjørnerne.

Regeringen finder, at der er grænser for, hvor meget der kan sættes i gang på én gang, hvis effektiviteten i erhvervsfremmen skal bevares på et kvalitativt højt niveau. Med andre ord: En alt for massiv indsats betyder, at hverken erhvervslivet eller erhvervsfremmesystemet kan følge med. I sidste ende kan konkurrenceevnen blive skadet af den ellers velmente statsstøtte. Det kan mange andre lande tale med om.

Erhvervsudviklingsrådet vil i den kommende tid komme med sit bud på erhvervs politikens indhold og opgaver. Regeringen forventer sig meget af rådets rådgivning og afventer naturligvis, hvad det når frem til. Andet ville ikke være rimeligt.

Dansk erhvervsliv står over for nogle skrappe udfordringer i de kommende år. Globaliseringen af markeder og udbygningen af EF vil skærpe konkurrencen. Regeringen mener, at dansk erhvervsliv står godt rustet til at klare den opgave. Danske virksomheder er vant til konkurrence, og de generelle vilkår for erhvervslivet er blevet afgørende forbedret inden for de seneste år.

[Industriministeren]

Gennem en fornuftig, langsigtet og målrettet erhvervspolitik kan vi også yde vores bidrag til, at der skabes vækst i dansk erhvervsliv, så vi kan få nedbragt arbejdsløsheden. Det er den afgørende udfordring for det danske samfund i 1990'erne og dermed også for såvel os politikere som erhvervslivet selv. Jeg fornemmer, at der her i Tinget er en bred forståelse for de målsætninger. Det bør også afspejle sig i et bredt og fordomsfrit samarbejde på dette vigtige område.

Forhandling

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for redegørelsen, som på det overordnede plan, synes jeg, fortjener den anerkendelse, at der i noget af ordvalget var lagt op til – sådan fortolkede jeg det – en beredvillighed til nytænkning. Det er der sandelig også behov for. Der er behov for det, fordi vi nu har to ganske spændende nye rapporter.

Vi har for det første den rapport, som jeg omtalte i min begrundelse for forespørgselsdebatten, fra Industri- og Handelsstyrelsens nedsatte gruppe, der klart i sin konklusion påviser, at internationaliseringsgraden for danske virksomheder i dag giver et meget spredt billede. Der er en række virksomheder, der er nået ganske langt i den nødvendige internationaliseringsproces, men der er sandelig også mange, især blandt de små og mellemstore virksomheder, hvor det kniber gevaldigt med internationalisering. Her savnede jeg hos ministeren konkrete forslag til konkrete initiativer med hensyn til, hvordan vi kan løfte internationaliseringsprocessen.

Det forekom mig også, at der i regeringens opfattelse er en hovedtendens, der går på, at hvis blot den generelle konkurrenceevne bliver forbedret, skal resten såmænd nok gå af sig selv. Det må jeg nok sige. Det forekommer mig at være en noget letsindig grundholdning. Sagen er jo, at vi netop i kraft af vores erhvervsstruktur har behov for et godt samspil mellem en effektiv, målrettet og konsekvent fastholdt langsigtet erhvervspolitik på den ene side og på den anden side et serviceapparat, der på fornuftig måde kan spille sammen med de mange små og mellemstore virksomheder.

Kort sagt synes jeg, at der såvel i meldingerne fra Erhvervsudviklingsrådet som i den nye rapport fra Industri- og Handelsstyrelsen klart påvises en række uomgængelige konklusioner.

For det første: Karakteristikken af dansk erhvervsliv lige nu er mildt sagt ikke god. Jeg vil med den gammeldags karakterskala, jeg kan huske fra min egen fortid, kalde det for noget, der i bedste fald ligner mg ÷ eller g + eller deromkring, forstået på den måde, at der mangler klare, fastholdte mål i dansk erhvervspolitik.

Ser vi på dansk erhvervspolitik i perioden fra 1984 og frem til nu, har vi et billede af en siksak-kurs, hvor programmer er blevet udskiftet med nye programmer i et tempo og i en hast, der næsten kan give hjertebanken. Må jeg bare nævne, at vi i den periode er oppe på i alt 58 forskellige erhvervsfremmeordninger og at vi har haft en korttidsudskiftning, som i tempo ligner et korttidsmaratonløb. 44 forskellige ordninger er stoppet, 57 nye ordninger er indført siden 1983-84, og samtidig har vi, som jeg sagde det, haft en vækst i det totale antal af ordninger.

Vi har et erhvervspolitisk kludetæppe i dag, der for den enkelte virksomheds ledere og for medarbejderne på de enkelte virksomheder må fremtræde som et ukoordineret og meget vaskeligt gennemskueligt billede. Derfor håber jeg, vi i dag kan få omridset af i det mindste den tilkendegivelse, at vi har brug for større sammenhæng og et større servicebillede over for virksomhederne, som gør det muligt for virksomhederne at få en hurtigere og mere sammenhængende servicering gennem erhvervspolitikken.

Jeg synes også, jeg mangler en klar prioritering, der fastholdes over en længere årrække. Jeg så også gerne ministeren kommentere det grundsyn, der vel må være bærende i en effektiv erhvervspolitik: at fastholde nogle klare prioriteringer og over en årrække nogle klare ordninger, ellers virker de jo ikke. Jeg synes, vi har en tendens til herinde politisk og også i vores erhvervspolitiske tænkning at sige: Fint, nu laver vi et nyt lille program i 1992 og 1993, og så laver vi et nyt lille ekstraprogram i 1994 og 1995. Sådan fungerer det virkelige liv ikke. Vi er nødt til at grave bagved og gennem nøje analyser se på, hvad det egentlig er, der er behov for i vekselvirkningen mellem den offentlige og den private sektor.

[Nyrup Rasmussen]

Jeg hæfter mig også ved, at Erhvervsudviklingsrådet påpeger disse mangler i den nuværende erhvervs politik, og ved, at Erhvervsudviklingsrådet i sin seneste rapport til ministeren bekræfter, at vi mangler en overordnet strategi, og at vi har en række ordninger, der overlapper hinanden. Jeg synes også, ministerens egen rapport bekræfter, at ordningerne er for korttidsorienterede, at de ikke fastholdes, og at billedet er flimrende.

Så vil jeg gerne slutte med at understrege, at vi ikke kan diskutere meningsfyldt, aktiv erhvervs politik, hvis vi ikke har nogle midler til rådighed. Jeg hæfter mig ved, at vi for 1991-finanslovforslaget på erhvervsfremmekontiene i forhold til det oprindelige forslag fik tilført yderligere 95 mio. kr., hvoraf der blev 10 mio. kr. til iværksættere, 10 mio. kr. til kvalitetsudvikling og 75 mio. kr. til netværksprogrammet.

Må jeg opholde mig et øjeblik ved netværksprogrammet, for det ser jo sådan set pænt ud, at der tilsyneladende er blevet tilført nogle flere midler til netværksprogrammet, men når vi så går om bag tallene og ser på nettoresultatet, bliver det unægtelig noget mere deprimerende. Forslaget om finansloven medførte samtidig besparelser på den teknologiske infrastruktur på en lille million kroner og en negativ budgetregulering på 90 mio. kr. Af de 90 mio. kr. har Industri- og Handelsstyrelsen nu fået pålagt at finde besparelser på 65 mio. kr.

Så finder den opmærksomme læser og politiker hurtigt ud af, at ser man på områderne for iværksættere og for kvalitetsudvikling, som ministeren med rette selv lagde megen vægt på i sit indlæg, er man herefter tilbage på det oprindelige finanslovsforslagsniveau. Det synes jeg er trist, for erkendelsen af, at vi har brug for kvalitetsudvikling, at vi har brug for stærke netværksprogrammer, men at vi alligevel står tilbage med, at den oprindelige merbevilling på 75 mio. kr. nu er cuttet ned til ca. 10 mio. kr., er da tilsyneladende nu på plads.

Jeg har så hæftet mig ved, at mange har været bekymrede for aktuelle forhandlinger om nye afgifter på erhvervs livet og fjernelse af eventuelle tilskud til arbejdsskadeforsikringsordninger og andet. Når jeg tager det element med ind i debatten, er det dels for at forebygge misforståelser, dels for alligevel at understrege, at det vel egentlig er et af de allermest centrale punkter i vores erhvervs politik ikke alene at diskutere

dem som et anliggende for Industri- og Handelsstyrelsen og et anliggende for andre ministres særlige erhvervsprogrammer, men også at diskutere vores erhvervsfremmepolitik i lyset af det kolossale uddannelsesbehov, der er.

I virkeligheden ser vi fra Socialdemokratiets side uddannelsespolitikken i 1990'erne i meget tæt sammenhæng med den mere præcise erhvervs politik i de relevante ressortministerier. Derfor er svaret vel – også når erhvervs livet bliver bekymret for det ene og for det andet, uanset om det nu er et arbejdsgivertilskud til den første ledighedsuge eller det er et statsligt tilskud til arbejdsskadeforsikringen – at det er alt for smalt at se på det på den led. Vi skal se på det som en samlet servicering og et samlet samspil, der også omfatter uddannelsesbehovet.

Her synes jeg da, det også er spændende at se, at de store og de mellemstore virksomheder i dag klart melder til politikerne, at det, der måske dybest set er allermost behov for ved siden af en fastholdt velkoordineret erhvervs politik, er uddannelsesprogrammer efter uddannelsesbehov, også som led i den internationaliseringsproces, der skal i gang.

Min slutbemærkning skal være om det synspunkt, som jeg var glad for at ministeren understregede, og som jeg gerne vil forstærke: at vi i 1970'erne og 1980'erne måske har undervurderet det aktive samspil mellem et samfunds infrastruktur i bredere forstand – både den kollektive trafik, vejinvesteringerne og andre dele af infrastrukturinvesteringerne – og erhvervs livets udviklingsvilkår.

Jeg tror, vi meget mere systematisk skal se på, hvor kolossal betydning det har i de enkelte regioner, at vi har det aktive samspil, og at vi har klare planmål, der holdes, for, hvornår vi nu får løftet vores infrastruktur, så erhvervs virksomhederne ved, hvad det er for et plangrundlag, de kan gå ind i. Jeg ser det også som en naturlig del af det, jeg totalt manglede i ministerens oplæg, nemlig behovet for en virkelig effektiv regionalpolitik. Selv om vort land ikke er så stort, er der ikke tvivl om de forskelle, vi kan se. Uanset om vi har den store arbejdsløshed, som vi desværre har nu, eller et lavere niveau, kan vi også se, at der er regioner, hvor der er klare behov for en helt ekstraordinær regionalpolitisk indsats.

Her vil jeg godt efterlyse bemærkninger fra ministeren om, hvad man forestiller sig skal

[Nyrup Rasmussen]

være bærekraften i en regionalpolitisk erhvervsindsats. Det er ikke gjort med generelle, runde bemærkninger. Det, der er behov for, er midler; der er behov for aktiv, fastholdt planlægning for infrastruktur og virksomheder, og der er behov for et tilsvarende planlagt samspil mellem de regionale myndigheder og de danske virksomheder.

Flemming Hansen (KF):

Jeg vil gerne starte med at takke industriministeren for ministerens gode indlæg og indledning til denne debat.

Jeg synes, ministeren bragte debatten hen til, hvad den skal være, nemlig en mere generel erhvervspolitisk debat, som man jo altid har brug for. Det tror jeg at vi alle er enige om. Jeg må indrømme, at jeg ikke kunne lade være med at undre mig over, at mine socialdemokratiske kolleger rejser en forespørgselsdebat på baggrund af én ud af flere analyserapporter, som skal danne grundlag for anbefalinger fra Erhvervsudviklingsrådet til regeringen om erhvervspolitikken.

Jeg glæder mig derfor over, at industriministeren med sit indlæg har formået at trække debatten op på et langt mere nuanceret plan, der giver os en lejlighed til at drøfte dansk erhvervsliv og dansk erhvervspolitik mere bredt og overordnet, således at det bliver en vigtig debat. Ikke mindst på vej mod EF's indre marked er det vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvordan vi sikrer, at vore virksomheder har de bedste mulige betingelser, således at de kan stå distancen i den skærpede konkurrence.

Det er altså erhvervspolitik, vi kommer til at diskutere bredt, og det tror jeg vi alle sammen er tilfredse med. Når vi så diskuterer erhvervspolitik bredt, må jeg nok sige, at jeg synes, jeg i de udspil, Socialdemokratiet har været meget aktiv deltager i på det seneste, har fornemmet den socialdemokratiske erhvervspolitik fra 1970'erne frem til 1982, som vi kender den, når den er allerværst, denne hovsapolitik med nye afgifter, som vil belaste erhvervslivet. Det er i virkeligheden den politik, som ødelagde store dele af erhvervslivet i 1970'erne og i starten af 1980'erne, altså nye afgifter, nye bestemmelser, nye indgreb over for erhvervslivet.

CO₂-afgiften er et godt eksempel på den politik, og den står Socialdemokratiet i spidsen for. Her siger man stille og roligt: 2-3 mia. kr. i nye

afgifter til det danske erhvervsliv, eksport af omkring 10.000 danske arbejdspladser til udlandet. Jo, det er den erhvervspolitik, hr. Nyrup Rasmussen, vi desværre kender alt for godt. Det ville glæde mig umådeligt, om hr. Nyrup Rasmussen her fra talerstolen ville sige – så skulle jeg nok gerne give mange andre indrømmelser – at det er noget af det værste, vi nogen sinde har været med til at lave. Det er heldigvis kun et beslutningsforslag, så man kan stadig væk nå at komme til fornuft. Jeg erkender, at det giver beskæftigelse til en række energikon-sulenter, men omkring 10.000 nye arbejdspladser, som Industrirådet har beregnet at det vil koste, tror jeg er en realitet. Jeg har da også noteret mig, at mange velstyrede socialdemokratiske kommuner med deres borgmestre i spidsen har reageret meget skarpt over for det, og jeg har konstateret, at fagbevægelsen også har reageret meget skarpt over for CO₂-afgiften, som Socialdemokratiet står i spidsen for. Så skal jeg helt undlade at nævne de pensionister, som desværre også nu skal belastes med yderligere udgifter, men det har jo ikke noget med erhvervsdebatten at gøre.

Hr. Nyrup Rasmussen karakteriserede regeringens erhvervspolitik svarende til den skala, som jeg også kendte, da jeg gik ud af realen som 16-årig. Hr. Nyrup Rasmussen sagde, at det var mg ÷ eller g +. Jeg kan huske for mit eget vedkommende, at jeg overlevede realeksamen med et g +, men jeg er helt sikker på, at den karakter, der vil blive givet af erhvervslivet vedrørende CO₂-afgiften, hr. Nyrup Rasmussen, er tg eller tg ÷, og det består man i hvert fald ikke med, kan jeg huske fra min skoletid dengang. Det svarer vist til et 3-tal i dag. Jeg ville ærlig talt tillade mig at kalde det et 0, ud over at jeg endnu en gang håber, at Socialdemokratiet kommer til besindelse i denne sag. Det kan ikke være rigtigt, at man ønsker at ødelægge dansk erhvervsliv og eksportere arbejdspladser til udlandet, når man ved, at der inden for ½ år kommer en fælles EF-lovgivning på området, som vi meget bedre kunne tilpasse os og naturligvis bør tilpasse os.

Jeg beklager meget, at jeg drager dette ind som en væsentlig del af diskussionen i debatten, men det er jo naturligvis, fordi industriministeren har sagt mange af disse ting, som fuldstændig klart dækker den konservative erhvervspolitik. Derfor er der ikke grund til at gentage dem i alt for stor udstrækning.

[Flemming Hansen]

En af de ting, jeg kunne have lyst til at nævne, er dette med statstilskud til erhvervsvirksomheder og til dele af erhvervslivet. Jeg synes, det er en meget farlig ting, fordi Danmark er et meget lille land, og jeg tror ikke, vi skal give os til at konkurrere på statskasser. Det vil vi altid tabe på. Vi skal skabe rammerne for erhvervslivet, så det har de bedst mulige betingelser, og så skal vi i øvrigt lade erhvervslivet konkurrere på livet løs.

Men også jeg vil ligesom hr. Nyrup Rasmussen opfordre til, at det i øvrigt fremragende samarbejde, vi har i Erhvervsudvalget på en lang række områder, kan fortsætte i den brede erhvervs politik. Jeg noterede mig, at ministeren sagde, at der vil komme konkrete forslag om alt det, vi diskuterer i dag, og det vil vi afvente. Derfor er jeg da også tilfreds med, at der ikke kommer nogen dagsorden. Når ministeren siger, at der kommer et udspil, er det meget bedre, at vi diskuterer dette udspil, når ministeren kommer med det. Det synes jeg er den fornødigste løsning.

Men endnu en gang må jeg altså spørge hr. Nyrup Rasmussen direkte: Kan det være hr. Nyrup Rasmussens mening, at Socialdemokratiet vil føre den gammeldags socialdemokratiske erhvervs politik fra 1970'erne med nye afgifter til erhvervslivet, nye belastninger af erhvervslivet og eksport af arbejdspladser i tusindvis til udlandet? Er det virkelig den socialdemokratiske erhvervs politik, som hr. Nyrup Rasmussen tegner?

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Der er jo næsten ikke et øje tørt, når man hører hr. Flemming Hansens kommentarer til CO₂-afgiften. Nu kom hr. Flemming Hansen selv til at kommentere sin realeksamen, og det har jeg besluttet mig for at jeg så ikke vil kommentere.

Alligevel vil jeg gerne sige, at jeg synes, hr. Flemming Hansen har en tendens til at tale om noget andet end det, vi taler om nu. Det, vi taler om nu, er den konkrete erhvervs politik, og jeg skal da så måske alligevel, når CO₂-afgiften bliver nævnt, spørge hr. Flemming Hansen, om han ikke er klar over, at man i Tyskland er i fuld gang med at indføre en CO₂-afgift. Det er man også i Holland. Endelig er jeg nødt til at sige til hr. Flemming Hansen, at hr. Flemming Hansen

burde have oplyst heroppefra, at der naturligvis i indretningen af CO₂-afgiften tages hensyn til de særlig energitunge virksomheder hertilands. Dertil kommer, at vi gang på gang har set dokumentation for, at miljøpolitikken ikke er i modstrid med en aktiv erhvervsudvikling.

Og endelig burde hr. Flemming Hansen da også have oplyst, at en sammenligning af priserne for detailhandelsvirksomhed, f.eks. inden for hr. Flemming Hansens eget område, klart dokumenterer, at energipriserne i Vejle for så vidt angår udvalgte detailvirksomheder ligger godt og vel under halvdelen af tilsvarende energiforbrug i den flensborgske detailhandel, som er direkte og umiddelbart sammenlignelig.

Må jeg så ikke komme tilbage til det, der er emnet for debatten her i dag, og efterlyse konkrete synspunkter fra Det Konservative Folkeparti på følgende spørgsmål:

For det første: Er der ikke behov for en større sammenhæng i vores erhvervs politik?

For det andet: Er der ikke behov for, at vi på produktudviklingsområdet, på forskningsområdet og på teknologiserviceområdet beslutter os for en langsigtet, 4-årig, fastholdt strategi, så erhvervslivet ved, hvad det har af konkrete serviceforanstaltninger i forhold til sit teknologiuudviklingsbehov og sit internationaliseringsbehov?

Hvis vi kunne få et sådant tilsagn, begynde det virkelig at blive spændende.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Selv om jeg godt er klar over, at hr. Flemming Hansen primært rettede sit indlæg til hr. Nyrup Rasmussen, føler jeg alligevel trang til at sige noget om CO₂-afgiften, al den stund Det Radikale Venstre sådan set var forslagsstiller til denne afgift.

Jeg vil godt minde hr. Flemming Hansen om, at vi i går havde debat om en moderniseringsredigørelse fra regeringen, hvori der stod, at i stedet for regelstyring kunne økonomiske styringsmidler være hensigtsmæssige. Dette er et fremragende økonomisk styringsmiddel, og derfor synes jeg, at noget af det, der skal til fra regeringens side, er, at man nu følger ordene op med handling.

Dernæst siger hr. Flemming Hansen, at der kommer et udspil fra EF-Kommissionen om et halvt år, eller hvornår det nu kommer. For det

[Lone Dybkjær]

første: Det er meget usikkert, om der kommer noget. For det andet: Hvis det kommer, er det meget, meget usikkert, hvornår der overhovedet bliver vedtaget noget.

For det tredje vil jeg gerne sige, at en af mulighederne for at presse noget som helst igennem i EF på disse områder er, at nogle lande er gået i spidsen. Det er naturligvis Danmarks forpligtelse, når vi vedtager en CO₂-afgift, at arbejde i EF for, at der kommer tilsvarende afgifter i andre lande, og det er naturligvis op til regeringen at gøre det. Derfor kan det selvfølgelig bekymre, at det har været umuligt at flytte regeringen på dette område.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at Det Radikale Venstre mener, at det er det, der skal til, og at det er det, regeringen bør arbejde for. Og den mest effektive måde at nå et resultat på er altså ved, at man selv går i spidsen på den facon. I øvrigt er der ingen tvivl om, at det følges op af Holland og Tyskland, og at det i sig selv vil være med til at presse Kommissionen og måske også de andre lande; men det er rigtigt, at der vil gå et stykke tid, inden de andre lande kommer med.

Det sidste, jeg vil sige i denne sammenhæng, er, at det ikke er en afgift, der kommer oven i alle andre afgifter. Det er ikke det, der har været tanken. Vi har sagt, at vi må diskutere, hvilke andre afgifter der kan fjernes, så det har altså ikke været tanken, at det samlede afgiftsniveau skulle forhøjes.

Der er sund fornuft i ressourceafgifter, kan jeg sige til hr. Flemming Hansen. Det er en god måde at lave noget både miljømæssigt og pengemæssigt på.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Først til fru Lone Dybkjær: Det er rigtigt, at det er gået op for mig, at Det Radikale Venstre er medforslagsstiller, men nu var det hr. Nyrup Rasmussens bemærkninger, jeg kommenterede.

Men jeg vil sige til fru Lone Dybkjær, at der findes da ingen danske virksomheder, der bevidst har et større forbrug, end de har behov for. De kan jo da ikke konkurrere, specielt eksportorienterede virksomheder, på at have en eneste kroners større forbrug, end det er nødvendigt.

Må jeg så sige med hensyn til EF, at det altså undrer mig meget, at man ikke skulle kunne vente det halve eller trekvarte år, som det varer, før EF går ind i hele denne problematik. Industriministeren har sagt det gang på gang, og regeringen har endda formået EF-Kommissionen til at fremskynde disse forslag, således at de kunne behandles samlet i EF-landene, og det synes jeg ville være fint, for naturligvis skal vi være overordentlig miljøbevidste.

Med hensyn til detailhandelskommentarerne fra hr. Nyrup Rasmussen tror jeg, at jeg kan henvise til den debat, vi havde under beslutningsforslag nr. B 52, første punkt. Detailhandelen har så lille et overskud i øjeblikket, at den med garanti ikke har lyset i vinduerne tændt én time længere end højst nødvendigt. I øvrigt har man nedsat et udvalg med repræsentanter for detailhandelens organisationer, der sammen med Industriministeriet skal se på, hvordan man kan lave yderligere besparelser inden for handels- og servicefagene, og det bakker vi naturligvis op på enhver måde.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg tror, at livet så bedre ud i Danmark, hvis hr. Flemming Hansens udsagn om, at der ingen virksomheder er, som bruger en krone mere til energi, end der er behov for, var sandt. Det er der jo netop! Det afgørende for, hvor behovet ligger med hensyn til energiforbrug, er bl.a. priserne.

Der har ikke været noget mere effektivt end det danske energiafgiftssystem til at nedsætte energiforbruget, og det er jo også det, der vil blive resultatet af CO₂-afgiften. Det, vi har gjort nu, er at skabe en ny form for afgift, nemlig en miljø- og ressourceafgift, som er mere fornuftig end så mange andre afgifter.

Derefter vil jeg gerne sige til hr. Flemming Hansen, at det godt kan være, at Kommissionen kan blive enig om at komme med et udspil i løbet af ½ eller ¾ år, det vil jeg ikke totalt afvise, for Kommissionen er meget optaget af det – i hvert fald er miljøkommissæren. Men jeg bliver også nødt til at sige, at der jo er andre kommissionsmedlemmer, der er knap så optaget af sagen, og jeg har en vis erfaring for, at selv om miljøkommissæren ønsker et udspil, kan der godt gå ganske lang tid.

[Lone Dybkjær]

Men så går der i øvrigt vinter, vår, sommer osv., før det bliver vedtaget af Ministerrådet, det kan man være fuldstændig overbevist om. Og endelig kommer så diskussionen om, hvem den CO₂-afgift skal tilfalde; den diskussion er jo slet ikke klaret endnu, for noget af det, som Kommissionen godt kunne forestille sig, er formentlig, at CO₂-afgiften skal finansiere nogle af EF's fællesudgifter. Derfor vil vi sådan set også have givet en retningslinje allerede på forhånd ved det udspil, vi foretager her.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Inden hr. Flemming Hansen får ændret den erhvervspolitiske forespørgselsdebat til at blive en forespørgselsdebat om CO₂-afgiften, vil jeg godt gøre en lille anstrengelse for, at vi kommer tilbage på sporet. Må jeg spørge hr. Flemming Hansen endnu en gang – for der blev ikke svaret på mit spørgsmål før –: Er hr. Flemming Hansen ikke grundlæggende enig i, at der har været for meget siksak i dansk erhvervs politik i de senere år, og at der nu er behov for at fastholde klare, velanalyserede hovedlinjer i dansk erhvervs politik?

Der er behov for en klar prioritering, og der er behov for, at når vi så har besluttet os, kan man også være sikker på, at det gælder i morgen og i overmorgen. Det allerbedste, der kunne ske, var i virkeligheden, at vi fastholdt en 4-5-årig klar erhvervs politisk strategi som led i den samlede servicering. Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er, om hr. Flemming Hansen deler de grundsynspunkter, som Erhvervsudviklingsrådet har peget på: at vi har behov for at samle ordningerne, og at vi derudover har behov for at gøre en særlig anstrengelse inden for 4-5 udvalgte områder, som hr. Flemming Hansen kender: produktivitetsudvikling, servicering af de små og mellemstore virksomheder, transport- og logistikområdet.

Jeg synes, det er centrale spørgsmål – også sammen med ministerens besvarelse, som jeg venter spændt på – og hvis vi kan nå dertil, at det erkendes, så er vi i det mindste nået et stykke i dagens debat om denne forespørgsel.

Formanden:

Hr. Flemming Hansen for en kort bemærkning, og så stræber vi lige så stille tilbage mod ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Derfor skal jeg også meget gerne give hr. Nyrup Rasmussen ret i det, hr. Nyrup Rasmussen siger om, at vi skal have fuldstændig klare linjer og en, skal vi sige længere tidshorisont. Jeg er enig i den betragtning.

Men jeg fik jo heller ikke svar på mit spørgsmål, om CO₂-afgiften virkelig var hr. Nyrup Rasmussens kop te, men det gør ikke så meget; jeg tror ikke, den kan være det. Jeg forstår da også godt, at hr. Nyrup Rasmussen synes, det er ubehageligt, at vi skal diskutere den igen, men jeg synes altså, det er en meget vigtig del af erhvervs politikken, vi her er inde på. Det er den gammeldags socialdemokratiske model, som jeg ikke bryder mig særlig meget om.

Til fru Lone Dybkjær må jeg sige, at jeg var glad for, at fru Lone Dybkjær sagde, at det er rigtigt, at EF beskæftiger sig med det nu. Det er dog et stykke at komme, og så synes jeg da, vi kan spørge ministeren, hvornår ministeren forventer at det kommer på banen, så vi kan diskutere det igen. Det er klart, at det ikke skal vare 2 eller 3 år, men det tror jeg heller ikke det gør. Jeg har forstået på ministeren, at det er noget, der sker i løbet af efteråret, og det er derfor, jeg synes, det er så tåbeligt, at vi nu vedtager beslutningsforslag nr. B 52 og det efterfølgende lovforslag. Når vi ved, at der inden for næsten samme periode kommer et EF-forslag, vi kan arbejde med sammen med det øvrige Europa, vil det være den naturlige løsning på denne sag.

Formanden:

Jeg skal ikke blande mig i debatten, men jeg vil dog sige, at vi ikke skal afvikle hele den industripolitiske debat i korte bemærkninger om CO₂-afgiften.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

CO₂-afgift og andre afgifter har jo den ubehagelige konsekvens, at de koster arbejdspladser; det har vi historisk dokumentation for. Industrirådet mener, at en gennemførelse af CO₂-afgiften vil koste i hvert fald 10.000 arbejdspladser i Danmark.

Det, der får mig herop, er, at hr. Flemming Hansen tilsyneladende mener, at det sådan set er i orden at miste 10.000 arbejdspladser, bare

[Klm Bøhnke]

det sker efter, at EF har godkendt en CO₂-afgift. CO₂-afgiften vil koste 10.000 arbejdspladser i Danmark, uanset om det sker før eller efter, at der kommer CO₂-afgift i de andre EF-lande, for det danske erhvervsliv adskiller sig fra alle andre EF-landes erhvervsliv ved, at vi i forvejen har spændt skatte- og afgiftsbuen i forhold til dansk erhvervsliv så langt ud, at der skal meget lidt til, før den knækker. Derfor synes jeg, det var en meget uklog bemærkning fra den konservative ordfører, at bare EF gjorde det, så var der ingen problemer. Der er problemer, det koster 10.000 arbejdspladser, og i betragtning af, hvor mange arbejdsløse der i forvejen er, synes jeg ikke, det er særlig glørværdigt, at man vil være med til sådan noget.

Formanden:

Så bliver der endnu tre korte bemærkninger, inden vi vender tilbage til ordførrækken, den første til hr. Nyrup Rasmussen.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

CO₂-afgiften går det danske Socialdemokrati ind for, vi er medforlagsstillere til den, hvad vi er glade for, og vi insisterer på, at den må gennemføres, det er der megen fornuft i. Det gælder også Nyrup Rasmussen, der mener, at det er en helt fornuftig dansk miljøpolitik at tage i brug.

Jeg skal lige erindre hr. Flemming Hansen om, at såvel OECD som EF-Kommissionen for længst er nået til en tilsvarende erkendelse: at der naturligvis som led i en fornuftig, aktiv miljøpolitik også må ske tilpasninger i afgiftssystemerne som på en række andre felter.

Jeg er meget, meget ked af, at Industrirådet endnu ikke er nået ud over, at vi, hver gang vi taler om fornuftig miljøpolitik, skal have slynget i hovedet, hvor mange tusinde arbejdspladser vi går glip af. Må jeg ikke minde om, at den tid er forbi, hvor vi kan måle på den måde, som Industrirådet – og hermed også de politikere, der tager Industrirådets udsagn til indtægt – gør. Det er jo ikke alene kilo stål eller kilo sukker, vi eksporterer hertilands, hvor prisen er altafgørende, det er kvalitet, det er design, det er effektiv, moderne markedsføring, det er sammenhængende internationalisering, og det er evne til produktudvikling og fornyelse og samarbejde på den enkelte arbejdsplads, der er mest afgørende, det ved vi jo godt.

Dertil kommer, at man retfærdigvis burde have nævnt, at vi efter overenskomstafslutningen rent faktisk har fået tilvejebragt en meget, meget vigtig konkurrenceevneforbedring hertilands – formentlig på 2 procentpoint om året – så vi kan se det i tallene, hvad jeg synes er den allervæsentligste afslutningseffekt på en i øvrigt meget vanskelig situation under de afgørende overenskomstforhandlinger. Det er klart, at der var andre gennembrud, som jeg også synes at vi skulle glæde os over. Den pensionsopsparing, der kommer nu, er jo en meget væsentlig forudsætning for, at vi valutarisk får plads til at kunne nå bedre beskæftigelse og investeringer, samtidig med at vi fastholder vores betalingsbalanceforbedringsmål.

Så jeg kan sige til hr. Flemming Hansen, at Nyrup Rasmussen går ind for CO₂-afgiften, skal jeg hilse og sige, og jeg vil tilføje et ønske også til hr. Flemming Hansen om, at vi nu fastholder debatten på de centrale erhvervspolitiske problemer.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det kommer ikke bag på mig, at CO₂-afgiften vil indgå i denne debat, men det kommer lidt bag på mig, at den synes at være hovedemnet. Da det nu er tilfældet, vil jeg gøre to bemærkninger.

Den ene er, at det undrer mig lidt, at de kredse, partier og erhvervsorganisationer, der normalt taler højest om markedets velsignelser, netop er dem, der taler mest imod at bruge markeds-mæssige påvirkninger i stedet for de sædvanlige bureaukratiske kontroller. Det burde da være en liberal tankegang at bruge et middel som afgifter til at fremme en udvikling.

Den anden bemærkning er, at vi alle sammen ved, at det kommer i EF. Jeg skal ikke spørge om, hvorvidt det kommer om et ½ år eller 2 år, eller hvornår det kommer, men vi ved, at det kommer, og så er det indlysende for enhver, at det er en klar fordel for dansk erhvervsliv at få det i rimelig tid før de andre lande.

Husker man ikke, hvordan landbruget reagerede, dengang vandmiljøplanen kom? Det gik imod den, da den kom, men et par år senere, da den var kommet her og Holland skulle i gang med sin, sagde landbruget netop, at det var glad for, at det var kommet i gang et par år forud, for det gav det en konkurrencemæssig for-

[Rahbæk Møller]

del. Det samme vil industrien få, når vi giver den denne afgift lidt før de andre får den.

Formanden:

Så er det hr. Flemming Hansen for den sidste korte bemærkning i denne serie.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er sjældent, at de konservative folketingsmedlemmer er så aktive på talerstolen, så jeg håber, at formanden tilgiver, at vi går lidt til den i denne sag, for det er altså en væsentlig ting for os, vi taler om.

Til hr. Kim Behnke må jeg sige, at jeg tror ikke, at hr. Kim Behnke kan have været til stede i salen, da jeg holdt min ordførertale, for jeg fremhævede netop de 10.000 pladser, som Industrirådet har omtalt, som det meget væsentlige problem her. Jeg kan sige, at for os er der ingen tvivl om, at det er et fantastisk væsentligt problem, men hvis EF inddrages og alle landene har den samme afgift, så er det da en helt anden konkurrencesituation for dansk erhvervsliv, og Det Konservative Folkeparti er enig i, at det er en rigtig ting at have under de betingelser.

Til hr. Nyrup Rasmussen må jeg sige, at det kan godt være, at Industrirådets 10.000 arbejdspladser ikke gør indtryk på hr. Nyrup Rasmussen; det kan jeg kun beklage, det ville det gøre, hvis jeg var hr. Nyrup Rasmussen – men det er jeg ikke, jeg er jo hr. Flemming Hansen, sådan som vi nu er begyndt at tale heroppefra. Det gør i hvert fald indtryk på mig, hvad socialdemokratiske borgmestre siger om CO₂-afgiften, og hvad fagforeningerne siger om CO₂-afgiften.

Til allersidst må jeg for at fortælle hr. Nyrup Rasmussen om, hvor lykkeligt enige vi er, sige, at overenskomstforhandlingerne er en meget god parameter til at forbedre vor konkurrencesituation; dem kan vi alle sammen kun være tilfredse med.

Formanden:

Jeg er i øvrigt lidt i tvivl om, hvorvidt forretningsordenen forlanger, at man skal sige »hr.« om sig selv.

Pia Larsen (V):

Som hr. Flemming Hansen tidligere sagde, kan man godt sådan i al stilfærdighed undre sig over denne forespørgsel fra Socialdemokratiets side over emnet »Internationalisering og erhvervsliv«, idet Socialdemokratiet jo netop i denne uge har gjort sit til at forhindre eller bremse internationaliseringen af dansk erhvervsliv og mulighederne for, at dansk erhvervsliv kan udvikle sig i en positiv og sund retning, gennem Socialdemokratiets medvirken til at få indført en dansk CO₂-afgift. Hvis der er noget, der forringer danske virksomheders mulighed for at konkurrere på lige fod med udenlandske virksomheder på det internationale marked eller forringer muligheden for overhovedet at eksistere som virksomhed i Danmark, så er det gennemførelsen af sådan noget som en dansk CO₂-afgift.

Når det er sagt, vil jeg da godt understrege, at vi i Venstre altid er parate til at diskutere en forbedring af erhvervslivets vilkår, men netop i dagens debat tror jeg at vi skal passe på, fordi rapporten, som er grundlaget for Socialdemokratiets forespørgsel, så vidt jeg har forstået, skal betragtes som et arbejdspapir i Erhvervsudviklingsrådets arbejde. Alt tyder på, at det forholdsvise nye Erhvervsudviklingsråd har fat om de rigtige problemstillinger, og derfor synes vi i Venstre, at det rigtige må være, at Erhvervsudviklingsrådet først kommer med sine anbefalinger, hvorefter Folketinget kan drøfte disse anbefalinger.

Med denne forespørgsel fra Socialdemokratiets side er der efter Venstres opfattelse lagt op til det modsatte, nemlig at først drøfter Folketinget, og herefter udtaler Erhvervsudviklingsrådet sig. Det er efter min personlige opfattelse næsten at gøre grin med Erhvervsudviklingsrådets arbejde og indsats.

Det er afgørende, at vi forbedrer erhvervslivets generelle vilkår, og det kan ikke ske udelukkende på Industriministeriets område. Igen kan jeg ikke lade være med at nævne CO₂-afgiften sammen med lære- og praktikpladsaftalen og dagpengeforliget – som i værste fald kan ende med at lægge byrderne over på arbejdsgiverne – og jeg kunne nævne mange flere eksempler, som desværre mere end opvejer de fordele, der ligger i, at vi med hiv og sving fik vedtaget at sænke selskabs- og virksomhedsskatterne til 38 pct. Det er sådanne tiltag, som gør det uinteress-

[Pia Larsen]

sant eller ligefrem håbløst at drive virksomhed i Danmark.

Vi kan forbedre de generelle vilkår for erhvervslivet ved at sørge for en god infrastruktur. Det gælder både for trafik og telekommunikation og for forskning og uddannelse.

Vi kan også sørge for, at det offentlige serviceapparat fungerer som en medspiller i stedet for som en stor bureaukratisk mølle over for virksomhederne, og her kan kommuner og amtskommuner også være med.

Vi kan arbejde på at sikre en lav inflation, overskud på betalingsbalancen og dermed lave rente, og den del af opgaven er heldigvis lykkedes. Den udgør et væsentligt element i det at skabe gode betingelser for erhvervslivet i Danmark.

I EF-regi skal vi fortsat arbejde på, at statsstøtten til erhvervslivet nedbringes eller simpelt hen fjernes, alene af den grund, at den danske statskasse ikke på noget tidspunkt vil kunne konkurrere med de større EF-landes statskasser.

Bortset fra det mener jeg, at det er grundlæggende forkert at føre krystalkuglepolitik ved fra Folketingets side at udpege fremtidens vindere eller tabere og yderligere understrege denne udpegning ved at give støtte til enkelte virksomheder eller brancher ved hjælp af skattefinansierede midler. Det, at Danmark aldrig har holdt særlig meget af at give statsstøtte til enkeltvirksomheder, har jo netop også gjort, at vores udgangsposition i det indre marked er så god, som den er.

I Venstre har vi noteret os, at Erhvervsudviklingsrådet har ønsket at få øget bevillingerne med henblik på en forstærket erhvervsfremmeindsats. Det er forståeligt nok, men det tjener ikke dansk erhvervslivs interesser, hvis sådanne forhøjede bevillinger skal finansieres gennem en øget beskatning af erhvervslivet. Hvis Socialdemokratiet mener noget med at ville forbedre vilkårene for dansk erhvervsliv og i den forbindelse ønsker at være med til at skaffe flere penge til erhvervsfremme, må Socialdemokratiet altså også være villigt til at finde besparelser på andre områder. Det er den eneste farbare vej frem.

Erhvervsudviklingsrådet har også efterlyst mere stabilitet og forudsigelighed i bevillingerne, og rådet ønsker en langtidsaftale om bevillingernes størrelse. Det har vi i Venstre fuld for-

ståelse for, og opgaven bliver så fra Folketingets side at udvise så meget selvdisciplin, at vi er i stand til at overholde en sådan langtidsaftale om bevillinger og vel at mærke ikke bruger pengene andre steder, fordi der pludselig viser sig et alternativt flertal.

I alle partier er vi enige om, at arbejdsløsheden er landets største problem i øjeblikket. Vi er nødt til at erkende, at arbejdsløsheden ikke afskaffes ved diverse kunstige foranstaltninger; den afskaffes kun gennem skabelse af flere ægte arbejdspladser i erhvervslivet. Derfor er Venstre også positivt indstillet over for Socialdemokratiets ønske om at drøfte erhvervslivets vilkår i Danmark og internationalt set, men vi mener som sagt, at Erhvervsudviklingsrådet skal have mulighed for selv at komme med sine anbefalinger til regeringen, før vi i Folketinget diskuterer netop den rapport, som har dannet baggrund for Socialdemokratiets forespørgsel.

Rahbæk Møller (SF):

Disse år vil stå tilbage som de tabte mulighedsår. Danmark fører en stram økonomisk politik, og det giver udlandsgælden kun begrænsede muligheder for at ændre på. Vi har da også set resultater i form af overskud på betalingsbalancen, men prisen har været en uacceptabelt høj arbejdsløshed og en nedglidning i Danmarks økonomiske placering blandt verdens lande. Her er det, at erhvervspolitikken og strukturpolitikken burde sikre, at der på trods af en stram økonomisk politik er et rimeligt aktivitetsniveau, men netop her er slagordene: passivitet, passivitet og atter passivitet.

Problemet er ikke mangel på muligheder. F.eks. er der et indlysende behov for at knytte erhvervsudviklingen sammen med miljøforbedringer. Ud over, at en indsats her vil have klare velfærdsperspektiver, er der tale om et hastigt ekspanderende marked. Vi får flere og flere meldinger fra udlandet om, at virksomheder og investeringsfonde får øje på mulighederne i at investere grønt, og også herhjemme er der enkelte pensionskasser og nogle virksomheder, der tænker i de baner.

Jeg har læst et eller andet sted, at Industriministeriet skulle have et miljøteknologisk udviklingsprogram, og nu forstår jeg på ministeren, at det snart er på trapperne. Efter regeringens hidtidige adfærd er der grund til at frygte, at der ikke bliver tale om den synlige politik, der er

[Rahbæk Møller]

behov for, en sådan politik, at virksomhederne kan se, at her er et område, hvor det kan betale sig at sætte kræfter ind, her vil der være markeder, her vil der være udviklingspenge, her vil regeringen gøre, hvad der er menneskeligt muligt for at sikre fremgang og trivsel. Det er netop denne type indsats fra Industriministeriets side, som er en af årsagerne til de japanske succeser.

Hvad gør regeringen? Ja, CO₂-afgiften er jo en god illustration: I stedet for at erkende, at en sådan afgift vil komme i hele EF i løbet af overskuelig tid, og at det derfor vil være en god idé at forberede dansk erhvervsliv i tide, så omstillingen er sket herhjemme, når de andre lande skal i gang, kæmper regeringen imod, og det er faktisk et stort problem. CO₂-afgiften som sådan kan oppositionen gennemføre, men det er svært for en opposition at gennemføre den nødvendige opfølgende erhvervs politik, fordi en sådan kræver en blanding af administrative og lovgivningsmæssige initiativer.

Endnu er Danmark et af de lande, der har de største muligheder for at etablere sig på det miljøteknologiske område, men udviklingen står ikke stille, og mulighederne bliver ikke ved med at være der, hvis de ikke udnyttes. Netop derfor er det så ærgerligt, at mulighederne forspildes i disse år.

Lad mig tage et andet eksempel: I november fandt den tredje europæiske kongres om teknologivurdering sted i Milano. Her slog det alle danske deltagere, at Danmark ude i den store verden anses for at være foregangsland sammen med Holland. Disse to lande er, set udefra, de bedste til at udvikle teknologi i en social sammenhæng. Det kunne være en væsentlig styrke i erhvervsudviklingen, hvis det blev gjort klart – og det er det måske også i nogen grad, men mulighederne ville være langt bedre, hvis der var tale om en klar og genkendelig politik synlig for virksomhederne – at det drejer sig om at udvikle teknologi i en samfundsmæssig sammenhæng, og at vi her har nogle muligheder, der er lidt bedre end andre landes.

Det er ikke kun, når det drejer sig om at lægge indhold i erhvervs politikken, at regeringen er passiv; ganske elementære erhvervs politiske virkemidler anvendes ikke. I Forskningsudvalget har vi i det forløbne år interesseret os for erhvervslivets forskning og har herunder besøgt nogle forskningstunge virksomheder for at hø-

re deres mening om, hvilke virkemidler der har stimuleret deres forskning og derfor også i fremtiden vil kunne stimulere dem og andre virksomheder. Svaret var entonigt: Udviklingskontrakter i tilknytning til den offentlige sektor og lån fra Udviklingsfonden, netop de to muligheder, der blev afskaffet den sorte nat i december 1989. Det skal tilføjes, at på den iværksætterkonference, som SF afholdt i marts, blev de samme mangler nævnt fra teknologiske iværksætters side. Det er i det hele taget karakteristisk, at uanset hvem man taler med både her i huset og udenfor, er der ingen uden for Fremskridtspartiets og regeringens række, der forstår, hvorfor Udviklingsfonden og udviklingskontrakter blev afskaffet.

Jeg kunne nævne mangfoldige andre mangler: mangel på en iværksætter politik, mangel på en eksport politik og mangel på en regional erhvervs politik. Vi har i beslutningsforslaget om en aktiv og dynamisk erhvervs politik fremlagt vores bud, og jeg skal ikke gentage det hele her. Hvad angår kommunal erhvervs politik, er der håb forude på grund af oppositionens indsats.

Jeg vil lige indskyde en bemærkning, for både i ministerens og i de to regeringspartiers ordførers indlæg blev som begrundelse for passiviteten nævnt, at regeringen ikke ønsker at give erhvervstilskud. Det er det gode gamle trick med, at når man ingen argumenter har, så opfinder man et argument, som man tillægger modparten, og som er så indlysende tåbeligt, at det er let at argumentere imod.

Derfor vil jeg godt gøre det klart, at fra SF's side ønsker vi ikke at sylte erhvervslivet ind i generelle erhvervstilskud, vi ønsker ikke at bevare, hvad der ikke kan stå af sig selv. Det, vi derimod ønsker, er klare erhvervs politiske signaler, vi ønsker en ordentlig erhvervs mæssig infrastruktur, vi ønsker at bruge de erhvervs politiske kræfter, der ligger skjult i den offentlige sektor, og vi ønsker, at samfundet tager en del af risikoen ved store satsninger, f.eks. på forskning og udvikling og på eksportmarkedene. Der er brug for kraftige initiativer, ikke for generelle erhvervstilskud.

Det er ikke mangel på råd, der er årsag til regeringens passivitet. Både fra SF's og fra andre partiers side har vi gentagne gange peget på de forsømte muligheder, og forleden kunne vi læse, at også Erhvervsfremmerådet, som regerin-

[Rahbæk Møller]

gen selv har nedsat, kritiserer det lave ambitionsniveau.

Også den rapport, som denne debat er rejst på baggrund af, indeholder konstruktive ideer, som regeringen med fordel kunne følge. Rapporten bygger på den grundige rapport om konkurrenceevnen i ti lande, herunder Danmark, som Michael Porter udgav sidste sommer, og som efterhånden med rette er blevet et af omdrejningspunkterne i den hjemlige erhvervspolitiske debat.

Et af de skræmmende punkter i »Internationalisering og erhvervsliv« er analysen af Danmarks eksportspecialisering. Den viser tydeligt, at Danmark hører til de lande, der har svære problemer, og – hvad der er værre – at mens der fandt en forbedring sted i løbet af 1960'erne, er det siden 1973 gået den forkerte vej: Danmark specialiserer sig i stigende grad i lavteknologiske produkter.

Derfor er der god grund til at følge de anbefalinger, som rapporten indeholder, men på trods af ministerens pæne ord er der ikke grund til at være optimistisk. Denne regering har siden den dynamiske erhvervs politik forlis kun været aktiv, når den har været tvunget til det. Vi skal gøre vores til at levere det nødvendige.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Det var hr. Rahbæk Møllers udtalelser om statsstøtte og erhvervslivet, der fik mig herop. Nu mener vi i Venstre, at erhvervslivet godt kan selv, især hvis vi ikke generer det unødigt med for stor kreativitet i skatter og afgifter og vi i øvrigt sørger for, at det omkringliggende samfund fungerer godt med infrastruktur og et offentligt serviceapparat, som kan hjælpe det på vej.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Derfor må vi gentage endnu en gang, at SF er enig med erhvervslivet og åbenbart Venstre. Vi ønsker ikke tilskud til erhvervslivet, men vi ønsker bl.a. at gå ind og tage nogle risici. Jeg ved, at fru Pia Larsen selv var med på nogle af de ture, som vi tog til tunge virksomheder. De bad ikke om tilskud, men om udviklingskontrakter, og de bad om, at samfundet via Udviklingsfonden gik ind og hjalp dem med at tage en del af risikoen ved en stor satsning. Det er den slags ting, vi snakker om.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Både i sit første indlæg og i den korte bemærkning nævner fru Pia Larsen en velfungerende infrastruktur, og det er vi i Socialdemokratiet også meget optaget af. Men jeg vil godt spørge fru Pia Larsen, om hun også mener, at det bidrager til at sikre en velfungerende infrastruktur, når man notorisk forhindrer, at Vejdirektoratets udbygningsplaner rent faktisk kan realiseres, fordi man på finanslovene år efter år har reduceret de penge, der er afsat til udbygning af f.eks. vores vejnet, hvilket jo bl.a. betyder, at der nu er private virksomhedsledere, som mener, at det er nødvendigt at tage sagen i egen hånd. I stedet for at koncentrere sig om at lave arbejdspladser i produktionssektoren, mener de nu, de bliver nødt til at bruge kreative kræfter på at finde ud af, hvordan man sikrer en ordentlig udbygning af vejnettet i det her samfund. Er det at sikre en god infrastruktur til vores erhvervsliv? Det er ikke min opfattelse, at det er det.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Vi ville da også ønske, at vi havde nogle flere penge til at lave veje i Danmark, men nu er det jo sådan, at Socialdemokratiet er en stor medvirkende årsag til, at pengene bliver brugt andre steder på hvert eneste års budgetter, og hvis ikke de er på budgettet, så efterfølgende år. Det er det, jeg kalder et alternativt flertal.

Annette Just (FP):

Nu oplever vi så, at F 16 flyver lavt over Folketinget. Man diskuterer alt fra veje til CO₂-afgift, men man diskuterer faktisk ikke det, det handler om, altså at vi skal have en højere eksport for at sikre en mindre arbejdsløshed, for at sikre en bedre betalingsbalance. Det er jo det, vi burde diskutere i dag.

Hvordan kommer vi så frem til det? Jeg vil i hvert fald med det samme sige, at jeg er meget enig i hr. Nyrup Rasmussens bemærkninger om, at vi i Danmark har ført en fantastisk sikkurs, som måske kan være køn, hvis man sidder ved en symaskine og syr af sted, men som absolut er utilfredsstillende for det danske erhvervsliv.

[Annette Just]

Jeg er også enig med hr. Nyrup Rasmussen, når han siger, at vi trænger til at få klare prioriteringer for erhvervslivet, noget, de kan stole på, noget, vi ikke laver om på, jeg er lige ved at sige fra time til time.

Men så er det måske løsningerne, jeg er knap så enig i, for når vi skal sikre, at der er mulighed for højere eksport – og det mener jeg må være det vigtigste for Folketinget: at give mulighed for højere eksport – så er vi også nødt til at tage de muligheder med, som ligger i EF-programmerne. Jeg tænker her ikke kun på EUREKA, ESPRIT og JESSI, men også mange af de andre programmer. Her har vi mulighed for at få klarlagt en forskning på international basis, fordi vi må erkende, at Danmark er for lille til at gøre det selv.

Vi har også mulighed for med EF i hånden at sikre ens standarder og derved også at kæmpe videre for globale standarder, således at dansk erhvervsliv kan producere noget, der kan sælges over hele verden.

Mærkeligt nok har jeg ikke hørt en eneste ordfører, der bare har så meget som nævnt GATT-forhandlingerne, som er gået i stå, og hvilken betydning det har for dansk erhvervsliv. Men det tror jeg nok vi alle ved, at det har en uhyggelig betydning for dansk erhvervsliv, at vi ikke har globale muligheder for eksport.

Vi skal her i Folketinget ikke stille særlige krav til vores erhvervsliv; vi skal stille det krav, at det kan tjene penge, at det derved kan betale skatter, og at vi derved kan få en mulighed for at leve, som vi gør.

Igennem 1960'erne og 1970'erne og såmænd også i 1980'erne har man brugt en utrolig, for ikke at sige uhyggelig masse tid i Folketinget på at diskutere, hvordan vi nu fordeler den velfærd, vi er så stolte af. Men det er meget sjældent, der er nogen, der har sagt: Hvor kommer den velfærd fra? Hvor kommer den velstand fra, og hvordan kan vi forøge den? Og det er jo faktisk det, vi gør her ved at tale om erhvervslivets muligheder på internationalt plan.

Jeg mener derfor, at 1990'erne bør være det årti, hvor vi lægger os i selen for at sørge for, at vi kan tjene penge, udvikle og gøre det bedre end alle de andre. Jeg har aldrig kunnet forstå, når nogen har sagt: bare vi er sådan midt imellem og cirka lige så gode som de andre. Jeg synes, at Danmark bør være blandt de bedste. For at blive det må vi ikke blot udnytte alle de mu-

ligheder, der er i det indre marked, i åbningen af Østeuropa og i de forhåbentlig snart store resultater, vi får i GATT-forhandlingerne, men vi er også nødt til at sikre, at vi ikke laver specielle afgifter på erhvervslivet, således at det bliver ukonkurrencedygtigt.

Derfor skal vi stille erhvervene frit, således at de ikke har ekstra afgifter. Der er talt meget om CO₂, og der er såmænd også før i tiden talt meget om gødningsafgift, hvis vi tager landbruget med, men ikke ekstraafgifter, ikke tilskud til erhvervslivet. Vi skal give dem mulighed for at tjene penge og derved øge eksporten, mindske arbejdsløsheden og sørge for, at der bliver tjent flere penge til Danmark.

Jeg mener, det var sidste år, vi fik gennemført Dansk Internationalt Skibsregister, og vi har med stor glæde konstateret, at en masse af de skibe, der var udflaget, nu er tilbageflaget igen, eller hvordan man udtrykker det – altså at det går godt for dansk skibsfart. Så er det, at jeg vil spørge ministeren: Var det ikke nu på tide at tage Fremskridtspartiets idé op om et dansk internationalt erhvervsregister, således at vi virkelig fik mulighed for at øge vores eksport, øge vores produktion, således at vi kunne forbedre hele vores økonomiske situation i Danmark? Hvis ikke ministeren vil komme os i forkøbet, vil Fremskridtspartiet i hvert fald fremsætte dette forslag, så snart vi mødes efter sommerferien.

Men andre ting er også nødvendige, og det er ikke blot en skatteharmonisering. Vi så, hvor meget det har hjulpet, at selskabsskatten blev sat ned til 38 pct., og regeringen skal have tak for, at det lykkedes os at komme igennem med det. Men vi skal have den skatteharmonisering, således at vi forhindrer, at erhvervslivet ustandselig bliver bombet tilbage i stedet for at få det lille skub fremad.

Som det måske kan høres af det, jeg har sagt, går Fremskridtspartiet ikke ind for at lægge afgifter på. Vi går ikke ind for at lægge særregler på, vi går ikke ind for at spænde erhvervslivet i alle dets facetter ind i spændetroje, men for at give det mulighed for selv at udvikle. Og det vil jeg sige: Et lille godt råd til det danske erhvervsliv er måske at se mere på nicheproduktion og ikke masseproduktion. Tænk på de luksusvarer, vi faktisk er gode til, fordi vi har høj kvalitet, vi har viden og samarbejde osv. Når man ser på, hvordan B & O kan sælge deres

[Annette Just]

produkter over hele verden, så ved vi jo også, at det kan lade sig gøre at sælge kvalitet over hele verden. Derfor vil jeg håbe, at flere af det danske erhvervslivs virksomheder rent faktisk vil tage den handske op og gå mere ind i nicheproduktion end i masseproduktion.

Jeg vil til sidst lige nævne det lille problem med dansk fødevarereksport. Der står i denne fine rapport, som vi jo i virkeligheden diskuterer, at i 1961 udgjorde dansk fødevarereksport 56 pct. af vores eksport. I 1987 var den nede på 31 pct. Det kan vi ikke være bekendt, slet ikke vi, der har haft med landbrug at gøre. Vi ved nemlig grunden til, at produktionen rent faktisk også er gået ned. Det er ikke kun, fordi der er andre, der har overhalet os. Det er, fordi vi pålægger landbruget afgift på afgift, restriktion på restriktion, i stedet for at give mulighed for udvikling, give mulighed for, at man kan ekspandere og lave det, som vi er så gode til med det høje kvalitetsniveau, som vi taler så meget om.

Formanden:

Lad mig til almindelig orientering sige, at jeg tiden og dagsordenen taget i betragtning agter at gennemføre dagsordenen uden pause i dag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det, der kaldte mig herop, var fru Annette Justs kommentarer vedrørende EF's forskningsprogrammer og EUREKA-programmer. Det er klart, at vi skal udnytte de muligheder, der ligger dér, men det er en misforståelse, fru Annette Just gør sig skyldig i, når hun tror, at vi kan nøjes med det.

Sagen er, at vi kun får noget udbytte af det, hvis vi har en egen forskning og en egen erhvervs politik som grundlag. Så kan vi have glæde af det. Det gælder også fru Annette Justs bemærkninger om standardiseringen i EF – som om det alene vil bringe os frem.

Fru Annette Just ville have meget stor glæde af at læse Michael Porters rapport, som jo er den bedste analyse af, hvordan konkurrencen faktisk fungerer, der er lavet i mange år. Den dokumenterer klart, at dygtige lande altid gør det på baggrund af lokale forudsætninger – nationale, regionale eller lokale. Hvis fru Annette Just ikke magter at læse alle de 850 sider på engelsk – det kan det være svært at få tid til, det forstår jeg godt – vil jeg anbefale fru Annette

Just at få nogen til at lave et sammendrag til hende, for det er faktisk et meget, meget nyttigt bidrag i debatten, som jeg også tror fru Annette Just kunne have meget stor glæde af.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det var fru Annette Justs indledende bemærkninger om flyvemaskineindustrien, der kaldte mig herop. Dertil skal jeg lige sige, at jeg har opfattet det sådan, at det er en tilfældighed, at forespørgselen i dag har nummer F 16. Bare til orientering. (*Munterhed*).

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg er da frygtelig ked af, at Hr. Nyrup Rasmussen tror, at det er en tilfældighed, at det her er F 16, for B 52 kommer jo bombende ned over os i morgen, og det drejer sig om det samme emne. Jeg har også i mange år været forsvarspolitisk ordfører, så jeg tror ikke helt på tilfældigheder.

Men spøg til side. Hr. Rahbæk Møller taler om, at jeg skulle have udtrykt mig sådan, at jeg troede, at EF-programmerne var nok. Det har jeg egentlig ikke sagt. Jeg har bare sagt, at de er gode, og jeg har sagt, at dem skal vi gøre meget ved. Og så tror jeg, at resten skal overlades til erhvervslivet selv, hvis de får mulighed; men vi har ødelagt mulighederne for det.

Og så skal hr. Rahbæk Møller ikke være nervøs; jeg har læst rapporterne.

Sonja Albrink (CD):

Den forespørgsel, som Hr. Nyrup Rasmussen har stillet til industriministeren, og som er på dagsordenen i dag, vedrører en særdeles kompliceret, ja måske også ret utilgængelig forskningsrapport om internationalisering og erhvervsudvikling.

Så vidt jeg har forstået, er det et oplæg, som Industri- og Handelsstyrelsen har rekvireret. Det er ét ud af flere udspil til brug for overvejelserne i det nyetablerede Erhvervsudviklingsråd, som skal rådgive regeringen i spørgsmål vedrørende produktions- og erhvervs vilkår i Danmark og skabe retningslinier for anvendelse af de erhvervsfremmende midler eller bevilninger, der nu engang er til rådighed.

[Sonja Albrink]

Jeg kunne godt have tænkt mig, at Socialdemokratiet havde undladt den forespørgsel og så i stedet havde givet Erhvervsudviklingsrådet en form for arbejdsro. Ønsker Socialdemokratiet virkelig, at man skal dirigere rådets tanker over i en bestemt trosretning – og her tænker jeg på den planøkonomiske – og i en statsstyring af industriudviklingen, som jo bevisligt har spillet fallit? Og her tænker jeg på de østeuropæiske lande i disse år.

Den digre rapport's hovedbudskab er nemlig, at erhvervs- og forskningsbevillinger i Danmark skal knyttes til bestemte grupper af virksomheder og brancher. Man vil styre bevillingerne til de brancher, som forskerne mener de er i stand til at udpege, med den begrundelse, at de skulle have en særlig udviklingsmulighed. Det kan f.eks. være, fordi den offentlige sektor har særligt behov som kunde, og dermed kan man så skabe et marked for brancherne, eller fordi den offentlige sektor har en ekspertise, der kan udnyttes af de udvalgte brancher.

Forfatteren bag rapporten mener, at man med en forskervalgt styring af offentlige erhvervsfremmende midler kan skabe det, man kalder udviklingsblokke, der kan blive fundamentet for fremtidens danske industri på bekostning af den nuværende. Følger man disse planøkonomiske tanker, så ville så betydende virksomheder som Grundfos, Danfoss, Lego og f.eks. hele vores tekstilindustri falde uden for udviklingen i forskernes tankespil. Hverken pumper, automatik, legetøj, modetøj kan indpasses i deres teori om udviklingsblokke. Der er tusinder af andre lige så gode virksomheder i Danmark, som heller ikke kan indpasses i blokteorien, og jeg mener sandelig, at vi har brug for dem alle og flere til, ja, ret mange endda.

De erhvervsfremmende midler, Industriministeriet i dag råder over, sættes ind over en bred front til at formidle brugen af ny teknologi og øge produktiviteten i virksomhederne. De bruges også til at fremme samarbejdet mellem mindre virksomheder, så de bliver mere slagkraftige. De bruges til lovende eksportinitiativer, til eksportstipendiater og meget mere, men også til at fremme turismen i Danmark. Og selvfølgelig bruges midlerne også til at få sat gang i mange spændende udviklingsprojekter mellem virksomhederne og offentlige myndigheder og forskningsinstitutionerne.

Her er jeg enig med hr. Nyrup Rasmussen. Det er fantastisk vigtigt at få udnyttet al den viden og de behov, der er i den offentlige sektor i et udviklings- og eksportsamarbejde med dansk industri.

I de senere år har det været nødvendigt at finde besparelser på statens udgifter. Det tror jeg vi alle er enige om. Jeg ved, at sparekniven har ramt erhvervsfremmemidlerne hårdt. Det har selv industriens hovedorganisation, Industrirådet, accepteret. Men Industrirådet har til gengæld fremsat ønske om, at det nuværende bevillingsniveau fastholdes nogle år frem i tiden. Så får det nye Erhvervsudviklingsråd en chance for at planlægge og muligheder for at sætte nye initiativer i gang til afløsning af de nuværende. Jeg mener, det er et rimeligt ønske at få fastholdt det nuværende bevillingsniveau. Den tætte kontakt, som det nye råd har til både erhvervslivet og til forskningsverdenen, vil sikre, at bevillingerne bruges til mange gode initiativer, som fremmer erhvervsudviklingen.

I CD betragter vi alle disse såkaldte erhvervsinitiativer som et nyttigt supplement til den nødvendige erhvervs politik, men det hjælper kun i takt med, at det lykkes os skridt for skridt at få gjort det mere og mere økonomisk attraktivt at investere i Danmark. Det må være hovedopgaven. Det burde også Socialdemokratiet have prioriteret langt højere end en forespørgselsdebat om mulige og umulige industriblokke i fremtidens Danmark.

For CD er det afgørende at få bragt omkostningerne for industrien i ro og undgå at få flere lovbundne udgifter og afgifter overvæltet på virksomhederne. Så ville virksomhederne selv sætte flere udviklingsprojekter i værk og øge produktiviteten, aktiviteten og eksporten, og jeg mener, det er det, vi har behov for.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg synes, det er nødvendigt at aflive en af de myter, som fru Sonja Albrink her forsøger at bringe ind i debatten, nemlig den om, at vi fra Socialdemokratiets side specielt ønsker at fremme planøkonomiske instrumenter i denne sammenhæng. Det er ikke vores ærinde. Det, der er ærinde med denne forespørgsel, er dels at vise erhvervslivet, at vi faktisk har en interesse i, hvordan vi kan udvikle vores erhvervsliv, dels også at give anledning til, at vi måske kan

[Sonja Mikkelsen]

få aflivet nogle af de myter, som fru Sonja Albrink nu igen forsøger at bidrage til.

Vi har ikke fremsat nogen dagsorden. Vi ønsker ikke at fremsætte nogen dagsorden, og det er også, fordi vi gerne vil respektere det arbejde, der skal laves i Erhvervsfremmerådet. Vi er helt med på, at vi også kan hente gode råd dér. Men vi synes faktisk, det er vigtigt, at man også i de borgerlige partier nu forsøger at se lidt fremad og kigger på, hvad det er for en strategi, vi kan anlægge for dansk erhvervslivs udvikling.

Det er ikke en strategi, der skal udelukke nogen fra at fungere erhvervsmæssigt i dette land, slet ikke, men det er en strategi, der skal gå ud på, at vi faktisk giver vores erhvervsliv mulighed for at udnytte de fordele, de faktisk har af at være danske virksomheder. Vi skal finde ud af, hvad det er for nogle fordele, der faktisk er forbundet med at være danske virksomheder, og så i øvrigt styrke det yderligere.

Jeg tror også, fru Sonja Albrink kan have gavn af at læse Michael Porters bog om konkurrencemæssige fordele imellem landene, og hvad det er for nogle konkurrencemæssige fordele, man kan skabe og man kan få af at være en virksomhed i et bestemt hjemland og have et bestemt hjemland. Men det kræver, at vi er villige til som politikere også at yde det samspil med erhvervslivet og ikke bare overlader tingene til sig selv; for sådan fungerer det ikke, hvis vi skal se på det globalt.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Jeg kan kun sige tak til fru Sonja Mikkelsen, når hun kommer herop og siger, at Socialdemokratiet vil medvirke til at se på alle disse ting. Jeg går ikke ud med myter eller noget som helst, men jeg ønsker, at man skal give erhvervslivet de bedste vilkår, og det gør man ikke ved at gå ud og lave sådan en forespørgselsdebat som den i dag.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg tror, der bliver behov for mange forespørgselsdebatter om vores erhvervspolitik. Specielt er jeg overbevist om det efter den debat, vi har haft her i formiddag, fordi de borgerlige politikeres indlæg, vi har hørt her i dag, vi-

ser, at man ikke har forstået en snus af, hvad det er for konkurrencemæssige situationer, man kommer til at stå over for i fremtiden, og det synes jeg er ærgerligt.

Jeg mener egentlig, debatterne skal bruges til at flytte noget, bl.a. flytte opmærksomheden over på, hvad det er for nogle muligheder, vi har. Men det, man i stedet forsøger at gøre fra de borgerlige ordføreres side – og det er meget beklageligt – er, at man prøver at cementere de eksisterende forhold og måske endda graver nogle grøfter; og det var jo ikke det, vi ville med denne debat. Vi vil faktisk gerne fremad i stedet for og skue fremad i stedet for. Og jeg tror, vi får brug for mange flere debatter for at få åbnet øjnene også hos de ordførere, vi har hørt på fra de borgerlige partier, desværre.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Efter fru Sonja Albrinks bemærkninger vil jeg godt benytte lejligheden til at takke Socialdemokratiet, fordi de har taget anledning til denne debat. Regeringen har jo ikke taget initiativ til, at vi har fået den erhvervspolitiske reddegørelsesdebat, og jeg synes, vi med jævne mellemrum har brug for at diskutere så centralt et emne som erhvervspolitikken.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg synes nok, det er stærke ord, når fru Sonja Mikkelsen siger, at vi ikke har forstået en snus af det, vi taler om. Det er selvfølgelig en opfattelse, man har lov at have, men jeg tror nu nok, vore veje skilles på et bestemt sted, fru Sonja Mikkelsen, og nu kommer jeg altså med en indrømmelse, som er ganske forfærdelig. Noget af det værste, en borgerlig politiker næsten kan sige, er nemlig: Jeg har ikke læst den bog af ham Porter, for jeg giver ikke særlig meget for alle disse skrivebordsteoretikere, der skal fortælle erhvervsvirksomhederne, hvordan de skal drive deres virksomhed. Det er de fantastisk dygtige til selv, specielt i Danmark, og det samme som for teoretikerne kunne gælde lidt for politikerne.

Vi kan godt udstikke nogle rammer, men vi skal ikke blande os i, hvordan danske erhvervsvirksomheder, danske erhvervsledere, ønsker at drive deres virksomheder. Dér har vi en afgø-

[Flemming Hansen]

rende holdningsforskel mellem de borgerlige og de socialistiske partier her i Tinget.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg synes da, det er helt på sin plads, at man ikke har læst Porter, at ikke alle har læst den; det er også en anselig mursten på 850 sider, så det er ikke en bog, man lige kommer igennem weekenden over. Men jeg vil godt lige sige til hr. Flemming Hansen, at Porter faktisk har baseret sine anbefalinger på en undersøgelse af 10 landes erhvervsliv og 100 virksomheders udvikling.

Han har forsøgt at kigge bagved og sige: Hvad er det, der har gjort, at der er nogle virksomheder med nogle bestemte lande som hjemlande, der har klaret sig godt inden for nogle bestemte industrier, brancher, industrielle komplekser? Hvorfor har de det? Og så prøver han at finde nogle årsager til det, og ud fra det kan han så sige: Vi kan måske anbefale, at man i fremtiden gør sådan, for det kan vi se virker; det har virket i fortiden, og så kan det også virke i fremtiden.

Det, han siger, er, at vi skal være mere bevidste om de generelle politiske initiativer, vi tager, og prøve at sætte dem ind i en erhvervspolitisk sammenhæng. Og jeg synes faktisk, det er meget nyttigt at prøve at kigge på vores generelle politiske indsats også på den måde.

Nu har man bragt CO₂-afgiften ind i debatten. Det, man skal være opmærksom på dér, er jo også, at CO₂-afgiften skal fremme en miljøforbedrende indsats, og det betyder, at vores virksomheder får en konkurrencemæssig fordel frem for andre, især når vi ved, at man i andre lande er i gang med at overveje det samme. Det betyder, at vores virksomheder, når de andre lande indfører disse ting, faktisk er foran og dermed kan mere.

Det er det, der er sket, allerede da vi lavede vores miljølovgivning. Miljølovgivningen har virket på den måde internationalt. Hvor man i starten fra virksomhedernes side her i landet beklagede, at man nu skulle overholde alle disse regler om, hvordan og hvor lidt man må forurene, så er de nu i den situation, at det faktisk giver dem konkurrencemæssig fordel internationalt.

Det, vi bare kræver, er, at vi er fremsynede, at vi kan se ud i fremtiden, hvad det er for interna-

tionale regler, der vil blive tale om, hvad det er for internationale krav, der vil blive stillet. Det skal vi være dygtige nok til, og det kræver en dygtig offentlig sektor, som har megen viden og som er forskningsmæssigt velfunderet. Og det skal vi så være med til at sikre.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er også hr. Flemming Hansens bemærkninger om Porters bog, der fik mig herop. Jeg ville overhovedet ikke ironisere over det, hvis hr. Flemming Hansen havde sagt, han ikke havde haft tid til den, for der er ingen af os, der har tid til at læse alt det, vi gerne ville læse, men hr. Flemming Hansens bemærkning var, at han slet ikke ønsker det. Så må jeg indrømme, at der er en holdningsforskel. At man ikke ønsker at sætte sig ind i den mest grundige analyse af, hvordan konkurrencen foregår internationalt og nationalt, dér er en holdningsforskel mellem højre side og venstre side – ganske enig.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Fru Sonja Mikkelsen slår jo lidt hårdt ud lige for øjeblikket og siger bl.a., at de borgerlige ikke forstår en snus – det er sådan nærmest et citat fra fru Sonja Mikkelsens tale, og da jeg med fru Sonja Mikkelsens tilladelse også vil have lov at regne mig selv for at være rimelig borgerlig på dette område, vil jeg dog lige gøre opmærksom på, at selv om man kan læse en masse rapporter – og det gør jeg altså også, også af mennesker, som jeg faktisk ikke er enig med, men for at kunne argumentere imod er jeg nødt til også at læse deres rapporter – kan jeg have lov til at være uenig i nogle af de analyser eller rettere sagt de konklusioner, de kommer frem til.

Den konklusion, jeg kommer frem til, når jeg har læst mange rapporter, er, at frihed er den bedste mulighed for dansk erhvervsliv. Vi skal vise nye veje, og det er derfor, jeg kom herop og talte om et dansk internationalt erhvervsregister, som er en ny vej, og som giver mulighed for danske erhvervsaktiviteter langt ud over det, som Socialdemokratiet og fru Sonja Mikkelsen indtil nu har talt om.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg har noteret mig formandens bemærkning for en times tid siden om, at vi jo ikke skal diskutere CO₂-afgift hele dagen, og det synes jeg er fuldstændig rigtigt. Men jeg kan altså ikke lade det stå uimodsagt, når fru Sonja Mikkelson herfra postulerer, at det er en konkurrencemæssig fordel for danske erhvervsvirksomheder at få CO₂-afgiften og få lov at betale 3 mia. kr. mere i afgift. Det har jeg altså svært ved at se som nogen konkurrencemæssig fordel. Hvor ligger den konkurrencemæssige fordel i, at vi eksporterer 10.000 arbejdspladser til udlandet?

Det dér med, at vi kommer foran EF, er ingen konkurrencemæssig fordel. Kommer vi sammen med EF, så er det i orden; så er der både miljø og fornuft i det.

Formanden:

Vi går til talerrækken igen.

Lone Dybkjær (RV):

I modsætning til fru Sonja Albrink synes jeg, at det er et udmærket tidspunkt at tage diskussionen om den rapport i dag, inden Erhvervsudviklingsrådet er totalt færdig med sit arbejde. Hvis der er nogle synspunkter fra politikerne, kan de indgå i Erhvervsudviklingsrådets arbejde, og det er tit hensigtsmæssigt, at det sker, før de afslutter deres arbejde snarere end bagefter. Det understreges også af, at der ikke er stillet dagsordensforslag i dag. Det er ganske rart at have en forespørgselsdebat, uden at man absolut er bundet til en eller anden ganske bestemt dagsorden, men netop kan få en helt anden form for dialog.

Jeg vil gerne komme med to andre indledende bemærkninger. Den ene skal være til ordføreren for forespørgerne, hr. Nyrup Rasmussen, som sagde, at det erhvervspolitiske, som regeringen foretog sig, var at sammenligne med et kludetæppe. Jeg vil gerne sige til hr. Nyrup Rasmussen, at der er meget stor forskel på kludetæpper, der er faktisk nogle kludetæpper, der er utrolig smukke. Med det vil jeg sige, at erhvervspolitikken skal være sammensat af mange forskellige faktorer, og jeg mener egentlig godt, man kan have en ordentlig erhvervs politik, selv om man satser mange forskellige steder.

Til hr. Flemming Hansen vil jeg gerne sige, at det er da rigtigt, at en stor del af erhvervslederne i det danske samfund er gode, det vil jeg da gerne skrive under på, men de er ikke alle sammen helt gode – det har vi set uheldige eksempler på – men frem for alt er der for få af dem, og det er i virkeligheden vores hovedproblem.

Så vil jeg gerne sige, at når man så læser den omtalte rapport, og hvad man i øvrigt kan læse om dansk erhvervsudvikling, hvad enten man vil tage udgangspunkt i Michael Porters rapport eller andet materiale, bliver slutresultatet en nervøsitet for, at vi faktisk ikke kan give svaret på spørgsmålet: Hvad skal vi leve af i fremtiden? Det er det deprimerende, man kommer frem til i al den læsning om dansk erhvervsliv. Jeg synes, det er meget, meget vanskeligt at finde de positive briller, når man skal diskutere erhvervsudviklingsmulighederne. Jeg synes, man uden videre kan konkludere, at de udviklingsblokke – hvad enten man nu kalder dem blokke eller sektorer – vi har i Danmark, har for lave vækstrater; de udviklingsblokke, der har høje vækstrater, befinder sig stort set uden for Danmark. Derfor synes jeg, at Danmark har et problem. Hvor man tidligere kunne sige, at vi var i stand til at konkurrere på kvalitet og også i rimeligt omfang på pris, er det nu, som om vi i meget høj grad skal konkurrere på pris, og det tror jeg ikke vi er særlig velegnede til.

Man kan så spørge sig selv, om der er nogle særlige udviklingsblokke, man kan håbe lidt på, og om der måske er nogle muligheder inden for området medicinsk teknologi, muligvis også inden for energi og miljø og inden for softwaresystemer.

Alligevel synes jeg, hovedkonklusionen bliver, at det ser lidt sort ud, og at der derfor er god grund til at diskutere: Hvad i alverden stiller vi op? Vi kan ikke acceptere den høje arbejdsløshed, vi har her i landet, så også af den grund er det vigtigt, at vi får en mere dynamisk erhvervs politik. Det skal erhvervslivet selvfølgelig selv medvirke til; vi skal overlade så meget, vi kan, til erhvervslivet. Det, vi herfra skal spørge os selv om, er; om vi kan give noget støtte – ikke i form af tilskud, men i form af nogle gode ordninger, som erhvervslivet kan operere ud fra.

I den forbindelse er der nogle forudsætninger, jeg gerne lige vil trække frem. Det er klart nok, at det er nødvendigt med en stram indkomspolitik, en lav inflation og alt det andet,

[Lone Dybkjær]

som industriministeren er inde på i sit svar, som i øvrigt er regeringens politik, og som Det Radikale Venstre støtter. Men jeg vil bare sige, at det er ikke tilstrækkelige forudsætninger. Det er nødvendige forudsætninger, men det er ikke tilstrækkelige forudsætninger. Der skal noget andet og mere til.

Min anden generelle bemærkning er – og det er selvfølgelig også inspireret af Michael Porters bog – at en enkelt virksomhed i et land sjældent kan klare sig i international konkurrence. Det er nødvendigt med en eller anden form for konkurrence enten inden for landet eller også med de lande, man normalt konkurrerer med eller sammenligner sig med. Konkurrencen er naturligvis meget bærende, når vi skal skabe en udvikling.

Min tredje generelle bemærkning er, at jeg synes, det er svært at se, at vi kan udvikle nogle nye erhvervssektorer, og det er virkelig bekymrende. Jeg vil ikke udelukke det, men man må alligevel nok sige, at vi i høj grad kommer til at satse på det, vi allerede har i landet, og her er det, vi må konstatere, at vækstraterne er for lave.

Hvad er det så, der skal til? Der skal selvfølgelig flere forskellige ting til. Der er navnlig tre ting, som jeg kunne tænke mig at nævne her. Den ene er selvfølgelig, at det er nødvendigt med veluddannede medarbejdere. Jeg er enig med forespørgerne i, at det er helt afgørende, at der bliver satset på uddannelse. Danmark var tidligere i førerfeltet med hensyn til uddannelse, og det var med til at skabe en dynamik for Danmark, men det er nok ikke længere i så høj grad tilfældet. Der er selvfølgelig nogle sider, der er udmærkede, men jeg tror alligevel, der helt generelt skal satses meget mere på uddannelse både af dem, der skal have de meget kvalificerede, længerevarende uddannelser, og også de medarbejdere, der skal have kortere uddannelser.

For det andet er der spørgsmålet om en større satsning på viden og teknologi. Det skal selvfølgelig bl.a. ske gennem forsknings- og udviklingsindsatsen, og her er det nødvendigt med et stærkere samspil mellem det offentlige og det private, sådan som vi også var inde på i debatten i går, og her kan man udmærket umiddelbart opfordre regeringen til at tage et hurtigt initiativ. Til orientering for industriministeren kan jeg sige – som jeg også nævnte i går – at nu

har vi talt om dette i 20 år, og der er ingenting sket, der har stort set kun været tale om stigende bureaukratisering, sådan lidt groft sagt, så dér kunne regeringen såmænd passende spille ud ret hurtigt.

For det tredje er der den offentlige sektors rolle, eller vi kunne også sige kvaliteten af hjemmemarkedets efterspørgsel taget i bred forstand, men herunder også den offentlige sektor. Det er det, der demonstreres i Michael Porters bog, men man kan også se det demonstreret andre steder. Der er ingen som helst tvivl om, at krav til virksomhederne får virksomhederne til at blive mere innovative og dynamiske – det gør ikke noget, at det også står i Michael Porters bog, hvad enten vi nu har læst den eller ej, det kan jo godt være rigtigt, selv om det står dér – og det tror jeg er helt afgørende, og dér har den offentlige sektor hidtil spillet en rolle. Et af de gode eksempler på, at det offentlige kan spille en rolle, var vi inde på under en tidligere debat – jeg tror, det var en forespørgselsdebat, der blev rejst af SF – nemlig hvad det betød, at den offentlige sektor skabte en mulighed i forbindelse med udviklingen af høreindustrien. Man gav den mulighed for, at alle kunne få nogle ordentlige høreapparater, og samtidig stillede man også nogle kvalitetskrav til disse apparater.

Det fører mig til ud over disse tre hovedelementer at sige, at jeg synes, at når vi diskuterer de tværministerielle forskningsprogrammer, kunne man godt spørge sig selv, om de er strikket sammen efter den rigtige koncept – eller vævet sammen, hvis vi nu skal blive ved kludetæpperne – nemlig om der er en tilstrækkelig dynamisk strategi som udviklingsstrategi for disse programmer. Her vil jeg gerne nævne, at når der f.eks. skal sættes et miljøudviklingsprogram op, synes jeg, det kunne være nyttigt, at man i forbindelse med dette program diskuterede, om man ikke i højere grad kunne lave miljøstrategi som udviklingsstrategi. Det, vi oftest har som udviklingsstrategi, er en ren substitutionsstrategi eller lavere priser eller noget i den stil. Men en helt ny form for tankegang, nemlig at man brugte koncepten miljøstrategi som udviklingsstrategi, ville ikke blot føre til ren substitution, men til et helt andet tankesæt og dermed til helt andre produkter.

Noget andet, jeg vil nævne, er, at man godt kunne forestille sig, at man i forbindelse med

[Lone Dybkjær]

egnsudvikling – nu skal jeg nok lade være at nævne ordet støtte eller noget i den stil, for det er ikke det, jeg vil med dette her – kunne se på, om man ikke i højere grad kunne satse på nogle lokale bæredygtige projekter, sådan at man sætse på en anden led, end man gør i dag, med henblik på eksport af viden og produkter, bl.a. naturligvis til nogle af de nye markeder og også til nogle af de eksisterende markeder f.eks. i udviklingslandene.

Så er der spørgsmålet om den konkrete indsats over for enkeltvirksomhederne. Jeg tror, at når vi arbejder med virksomheder, der har mere end 500 ansatte, er det i høj grad et samarbejde om en forsknings- og udviklingsindsats, der skal til, hvorimod når det er virksomheder på mellem 100 og 500 medarbejdere, tror jeg, det er afgørende, at vi f.eks. hjælper dem til at etablere sig internationalt. Der er meget, der tyder på, at en af grundene til, at de ikke kan klare sig, er, at det er for svært for de små virksomheder at gå ud på de internationale markeder, og dér kunne vi måske medvirke i højere grad, end vi gør.

Glønborg (KRF):

Når vi skal tale om udvikling af dansk erhvervsliv i international sammenhæng, er det nødvendigt at skaffe sig overblik og prøve at se en helhed, og jeg takker industriministeren for en besvarelse, som viser, at det faktisk er den måde, industriministeren arbejder på; det føler jeg som en tryghedsskabende faktor.

Hermed være ikke sagt, at alt lykkes for regeringen på erhvervsområdet. Kristeligt Folkeparti har ved flere lejligheder kritiseret regeringen for at lægge byrder på erhvervslivet, bl.a. fordi regeringen er så forhippet på at opnå skattelettelser; det bliver skattelettelser på personskatterne, og det vil sige, at det kommer også lønmodtagere med høje indtægter til gode, men det kommer ofte erhvervslivet til skade.

Men jeg vil ikke deltage i en generel kritik af regeringens erhvervs politik. Vi ved, at regeringen er nødt til at handle efter den virkelighed, som regeringen fungerer i, og det vil sige, at der er en lang række forhold, som en regering ikke selv kan træffe afgørelser om. Man må indrette sig med den udvikling og de forhold, der er, og en regering er også nødt til at se på den politiske virkelighed, som den har at operere i. Mindretalsregeringer har det ikke altid let på dette

område, så det er et spørgsmål om, hvordan oppositionen ter sig.

I øjeblikket kan vi høre, at det store oppositionsparti Socialdemokratiet er i gang med en øvelse sammen med regeringen, hvor man ifølge dagspressen overvejer at lægge en stor byrde på erhvervslivet for at få løst et andet problem. Så jeg synes nok, at vi må konstatere, at Socialdemokratiet har brug for ikke at være alt for skarp i sin kritik af regeringens måde at behandle erhvervslivet på.

Lad os så minde hinanden om, at når vi taler helhed, som vi gør, når vi skal tale erhvervs politik, skal vi huske, at helheden består af enkeltheder. Derfor er det ganske rimeligt, at der i dag har været talt om en række forhold, som vedrører erhvervslivet. Det har været rimeligt, at man har trukket miljøsørgsmål ind, og at man har nævnt CO₂-afgiften. Men der har været talt rigeligt om lige netop den, så den skal jeg forbigå i tavshed.

Vi ved, at skatteforhold, arbejdsmarkeds spørgsmål, uddannelse i bred forstand, international afspænding, infrastruktur osv., alt dette er forhold, som indgår i den helhed, som erhvervslivet må være. Jeg vil gerne minde om, at selv om et moderne erhvervsliv kræver et kompliceret produktionsapparat, er det altså først og fremmest mennesker, det drejer sig om. Bortset fra spørgsmålet om uddannelse, som jo er med til at gøre mennesket til et værdifuldt aktiv for erhvervslivet, har der ikke været talt meget om mennesker i dag. Men kendsgerningen er, at vi aldrig får en sund erhvervsudvikling, hvis vi ikke har glade og interesserede mennesker til at udføre arbejdet. Det er en kendsgerning, vi måske lidt for ofte glemmer, fordi vi taler om pengevilkårene, og vi taler om produktionsapparatet taget i bred betydning.

Kristeligt Folkepartis bidrag til debatten i dag skal være for det første at undlade at vade rundt i de ting, som andre har snakket udmærket og fornuftigt om, og for det andet at pege på mennesket. Mennesket er en del af helheden, erhvervslivet, men jeg gør opmærksom på, at det er en forbrudelse mod menneskets natur at se bort fra, at mennesket også er en del af en anden helhed, nemlig familien. Nu skal jeg ikke i dag gå nærmere ind på familieorganiseringen, altså hvilken form for familie man har, men med familie mener jeg simpelt hen den sammenhæng af mennesker, som enhver menne-

[Glønborg]

ske indgår i. Der er nogen, som man har nogle ganske særlige forhold til, og som man derfor er afhængig af og har et ansvar for. Hvis man udelukkende ser på mennesket som et produktionsvæsen, skal man gøre sig klart, at så er det ikke mennesker, man opererer med, men robotter.

Går man en tur i Danmark på en ganske almindelig hverdag, vil man vel fristes til at karakterisere det danske samfund som de tomme huses samfund. Det er samfundet, der er indrettet sådan, at husene, boligerne, står tomme i hverdagen. Hele familien er på en eller anden måde involveret i erhvervslivet; begge forældrene er i et eller andet job, og børnene er genstand for professionel pasning og behandling og indgår på den måde også som en brik i erhvervslivet. Familien er faktisk splittet fuldstændig ad.

Mange har været optaget af, at erhvervslivet endelig ikke må drive rovdrift på verdensressourcer og ikke drive rovdrift på miljøet. Men jeg vil gerne stille det op som et alvorligt spørgsmål til eftertanke, om ikke det danske samfund driver rovdrift på mennesket ved i alt for høj grad at rive det ud af den anden helhed. Derfor er det vigtigt, at vi, hvis vi vil have et vel fungerende erhvervsliv, betragter mennesket som en del af denne helhed også, og at vi tilrettelægger hele vores erhvervsliv og de vilkår, vi stiller op for erhvervlivets virksomheder, herefter. Det er selvfølgelig først og fremmest på arbejdsmarkedsbestemmelsernes område; hvis vi ikke får det stillet op, således at vi tager hensyn til mennesket dér, får vi ikke et sundt og velfungerende erhvervsliv.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg vil gerne sige tak for de mange positive bemærkninger, der er faldet efter min besvarelse af forespørgselsdebatten. Jeg vil også gerne takke Folketinget for, at man har givet forespørgslen og beslutningsforslaget netop de to numre F 16 og B 52; jeg synes, det var ret betegnende. Vi må også have lov til at more os over de små ting i hverdagen.

Hr. Nyrup Rasmussens indlæg var i og for sig yderst positivt, for det bekræftede den forudelse, jeg havde i min besvarelse, at der er skam mange lighedspunkter dér, hvor debatten har bevæget sig i de seneste år. At så fru Sonja Mikkelsen måske senere hen ødelagde lidt af

det gode indtryk af det samarbejde, der kunne komme, håber jeg ikke er kendetegnende for fremtiden.

Men alligevel, hvis vi ser på hr. Nyrup Rasmussens bemærkninger, er der jo bl.a. den erkendelse – og den skal jeg sige tak for – at vi nu er nået ud over det stadium i debatten, som vi var på sidste år, hvor hr. Nyrup Rasmussen ofte påstod, at jeg begyndte at tale om noget andet, når vi talte om erhvervspolitik og jeg talte om infrastruktur, skatteforhold og alle disse andre tilstødende områder, som naturligvis også har betydning for erhvervenes udvikling. Det er jo en helt klar del af erhvervspolitikken, og jeg er glad for, at vi nu kan diskutere på fælles basis.

Behov for service fra det offentlige – ja netop. Det er klart, og det er også derfor, vi prøver på at få servicenettet til at fungere så effektivt som overhovedet muligt over for erhvervslivet.

Jeg var i min besvarelse også inde på spørgsmålet om en mere langsigtet kontrakt om disse ting, således at vi netop ikke får denne elastikmentalitet, hvor vi hvert år den 12. december får nye forslag fra oppositionen, som popper op på finansloven, mens der er andre forslag, som popper væk. Så ender vi jo netop med alle disse stop-go-ordninger.

Det er min indstilling, at de ordninger, vi skal have, skal gælde en årrække, som man fra starten fastsætter. Til gengæld skal de også udfases, når man mener, at de er færdige. Det vil sige, at programsatninger skal have f.eks. 2, 3 eller 4 år, eller hvad man mener der er rimeligt, og så skal vi ikke have alle disse uendelige diskussioner, om vi nu skal have 10 mio. kr. mere eller mindre inden for disse ordninger. Erhvervslivet skal vide, hvad de har at holde sig til, også over en længere periode, så skal man nok satse; det giver en positiv indsats.

Med hensyn til midlerne, der afsættes – hr. Nyrup Rasmussen var lige til sidst inde på, at man ikke kunne undlade at diskutere disse midler – vil jeg sige, at hvad angår bemærkningerne om uddannelse, er vi helt enige. Uddannelse er essentiel også for virksomhederne. Men de øvrige tiltag i relation til belastningerne af erhvervslivet i den ene og den anden retning hører også til i denne debat; vi kan ikke helt undlade at tale om disse ting, som det også er fremhævet af nogle af ordførerne. Jeg skal ikke lave en stor debat ud af det her, det synes jeg er klaret ganske glimrende fra ordførernes side.

[Industriministeren]

Med hensyn til den regionalpolitiske betragtning vil jeg sige, at jeg sprang den over, ikke fordi jeg ikke synes, den var væsentlig, men fordi vi har haft den specielle debat om regionalpolitikken. Vi har også afleveret en anden delrapport om regionalpolitikken, og der kommer udspil herpå. Vi har haft debatten i april om den kommunale og amtskommunale deltagelse i erhvervspolitikken, så derfor har jeg ikke syntes, at vi skulle bruge så forfærdelig megen tid på den.

Hr. Flemming Hansen spurgte i en af de korte bemærkninger om, hvornår EF har tænkt sig at fremlægge CO₂-forslaget. EF har sagt, at man regner med at kunne fremlægge det allerede i juni måned, og det er klart, at vi også kunne have ønsket at få denne sammenhæng.

Til hr. Rahbæk Møller: Ja, så kom vi desværre tilbage til de gode gamle dage igen. Det var ellers synd, for jeg synes, at hr. Rahbæk Møller og jeg, sidst vi havde en debat, havde en meget positiv udveksling af synspunkter. Men vi nåede altså tilbage til dogmerne om de borgerlige på den ene side, og vi nåede tilbage til det med, at samfundet skulle vælge vinderne, og at ingen uden for regeringen og Fremskridtspartiet kunne forstå den finanslov, der blev vedtaget i 1989. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at det var et flertal i Folketinget, der kunne forstå denne finanslov, så der var nok lidt mere end lige præcis to partier og Fremskridtspartiet, der forstod baggrunden for den finanslov.

Der bliver sagt meget om Porter i denne debat. Jeg har også gravet mig igennem de fleste af Porters betragtninger og ser – ikke helt unaturligt – også nogle sammenhænge med den rapport, som denne forespørgsel beskæftiger sig med. Det har nemlig den naturlige sammenhæng, at en af forfatterne af den rapport, forespørgslen i dag handler om, samtidig er en af medforfatterne til Porters input om det danske erhvervsliv. Derfor er der en helt god, rimelig grund til, at disse to rapporter kommer til nogenlunde de samme konklusioner på nogle af felterne.

Men jeg er da også tilbøjelig til indimellem at spørge: Vi kan godt blive inspireret af teoretikere, men det er jo ikke altid, at teoretikere kan sætte et skema op, der viser, hvordan det går fra nu af og 5 år frem. Vi kan diskutere indsatsområder på nogle punkter, hvor vi i dag ved at der er en vækstmulighed, f.eks. når det drejer sig

om fødevarer, miljøteknologi m.v. Men man kan ikke udpege en vinder, teoretisk skitsere et historisk forløb og sige: Om 5 eller 10 år er dette en vinder. Hvis hr. Porter havde gjort det samme for 10 år siden eller endnu længere tilbage i tiden, havde vi i dag ikke, som fru Sonja Albrink også sagde, haft en Lego, en Grundfos, en tekstilindustri, en møbelindustri, for det ville ikke efter hans forudsætninger have været vinderstrategi. Det var det ikke, for dengang diskuterede man også dette, og man diskuterede dette som lavvækstområder. Jamen hr. Rahbæk Møller, det er jo dem, der tjener penge i dag!

Så kan vi godt diskutere, hvordan vi skal satse, så også de og andre tjener penge fremover, men det var da forfærdeligt, hvis det danske samfund havde satset på det, man troede man skulle satse på ud fra teoretikernes udsagn dengang. En gang imellem er det nu meget rart både at blive vejledt af teoretikere og også lige stikke fingeren i den praktiske jord.

Jeg kan også lige nævne et eksempel, som jeg i nogle andre debatter er blevet stillet over for, nemlig at det var underligt, at en del af den danske industri kun eksporterede til Hamburg, for der lå jo et stort, tysk marked. Ud fra en teoretisk opstilling ser det rigtigt nok ud, at man også skulle kunne eksportere til de sydtyske markeder. Det ville være så nemt bare at gange op og udvide, der skulle bare en offentlig eksportsatsning til. Hvad teoretikeren glemte, var, at der er så stor forskel på, hvilken produkttype man efterspørger i München og Hamburg. Det er altså ikke nok med skrivebordsteorier, vi bliver nødt til at have det praktiske med ind i det også, vi er nødt til at have det menneskelige aspekt ind i det, hvorledes virksomhedslederne agerer. Det er derfor, jeg synes, at en delrapport som denne ikke skal stå alene, hvad der heldigvis heller ikke er ret mange af ordførerne der synes den skal – hverken Porters eller den, forespørgslen beskæftiger sig med, eller nogen af alle de andre rapporter, vi får.

Til fru Annette Just, der nævnte GATT-forhandlingerne: Det er helt klart, at de internationale handelsvilkår, herunder GATT-forhandlingerne, er lige så væsentlige om ikke mere væsentlige end enkelte små, danske programmer for den danske erhvervsudvikling. Fru Annette Just sagde også, at virksomhederne skal kunne tjene penge. Ja, det er rigtigt. Og vi har just gennemført en undersøgelse i Indu-

[Industriministeren]

striministeriet om sammenhængen mellem investeringer og overskud, og der er den smukkeste sammenhæng: Når virksomhederne tjener penge, investerer de, når virksomhederne ikke tjener penge, investerer de ikke. Det er så simpelt, at man ikke skulle tro, at det var nødvendigt at lave undersøgelser om det, men det er altså gjort, og sammenhængen er korrekt.

Hvad angår indførelse af dansk internationalt erhvervsregister: Ja, dér har vi jo nogle EF-sammenhænge, men jeg kan godt forstå tankegangen. Det er det generelle erhvervs-klima, vi skal have ændret, så det hele fungerer som sådant, men vi kan nok ikke få lov til at lave et erhvervsregister.

Til fru Sonja Albrink: Ja, det kommenterede jeg før netop med hensyn til disse satsningsområder.

Og så var der fru Sonja Mikkelsens udtalelse om, at »de borgerlige har ikke forstået en snus«. Jeg tror, at jeg gerne vil anbefale fru Sonja Mikkelsen at prøve at tale lidt med virksomhedsledere og ikke kun læse Porter.

Fru Lone Dybkjær kom med nogle meget konstruktive tanker om uddannelse, forskning og udvikling og om den offentlige sektors rolle. Jeg synes bestemt ikke, at disse tanker bare skal gå hen over Tinget som et ordførerindlæg, men tages op i en positiv debat fremover. Jeg synes, der var mange gode tanker, også om miljøteknologi, som jeg vil have i baghovedet, når vi skal sætte dette program op.

Hr. Glønborg kom med nogle betragtninger, specielt om den menneskelige faktor, som jeg naturligvis synes – og det tror jeg at de fleste gør – er tankevækkende også i denne debat.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at med Danmarks mangel på råstoffer er det rigtigt, at et af vores væsentligste råstoffer er mennesket og den menneskelige ressource, og kun hvis mennesket har det godt, har det danske samfund det godt, så det vil jeg også gerne give en cadeau til.

Nyrup Rasmussen (S):

Tak til ministeren for besvarelsen. Jeg har et par spørgsmål, som jeg tror jeg vil koncentrere mig om i denne anden runde.

For det første har vi i Socialdemokratiet noteret os, at Erhvervsudviklingsrådet – der jo ikke er noget tilfældigt råd, men netop et udviklingsråd på baggrund af den lovgivning, der er gennemført, og som derfor repræsenterer både

den ene og den anden side i industrien, altså såvel arbejdsgiverside som medarbejderside – i en henvendelse til ministeren har understreget behovet for en langtidskontrakt med fastlæggelse af klare bevillingsniveauer i Industriministeriets regi over en flerårig periode. Jeg vil gerne spørge, om ministeren er enig i den tankegang, og herunder hvordan ministeren forholder sig til den kendsgerning, at Erhvervsudviklingsrådet klart påpeger et behov for, at der bliver tilført flere midler på en række udvalgte områder, idet man specielt peger på det spørgsmål, hvordan vi får sat mere gang i virksomhedernes egne udviklingsprojekter.

Mit andet spørgsmål til ministeren er derfor i forlængelse af Erhvervsudviklingsrådet, om ministeren er enig i, at det ikke længere går at sprede midlerne på disse 50-55 forskellige ordninger, men at der skal en stærkere koordination og samling til. Og om ministeren er enig i, at de fire-fem konkrete områder for en ekstra indsats, der peges på: for det første produktivtetsudviklingsområdet, for det andet transport- og logistikområdet, for det tredje medico-, teknologi- og sundhedsområdet som et eksportpotentiale og for det fjerde bygge- og boligområdet, er områder, der bestemt er nye vækstmuligheder i, som også fru Lone Dybkjær var inde på i sit indlæg, og som hr. Rahbæk Møller understregede flere gange i sit indlæg.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg synes, vi skal ud over den debat, der hedder: man kan ikke udpege bestemte vækstområder. Det bliver ofte blandet sammen med: man kan ikke udpege bestemte vindere. Det sidste er jeg meget enig i at man ikke kan – det er der dårlige erfaringer med – men det første bør vi dog kunne nå til en erkendelse af. Vi kan faktisk godt udpege gode vækstområdemuligheder i 1990'erne, og hvorfor i alverden skulle vi dog ikke tage konsekvensen af, at vi for ikke så lang tid siden har vedtaget et fødevareteknologisk udviklingsprogram, der jo netop er udtryk for, at vi her tror på et bestemt vækstområde.

Derfor synes jeg, at vi i vores erhvervspolitik i årene, der kommer – og det vil jeg gerne høre ministerens kommentar til og allerhelst bekræftelse af – bør lægge mere vægt på de vækstmuligheder, der er på konkrete vækstområder, og her er peget på medico- og sundhedsområdet, på bygge-/boligområdet og på transportområdet som gode områder, vi bør satse på.

[Nyrup Rasmussen]

For god ordens skyld skal jeg lige slutte med at gøre opmærksom på, at man nok kan mene meget om Michael Porter, men man kan dog ikke sådan fejlcitere eller fordreje ham alt for voldsomt. Jeg tror, Michael Porter og den tænkning, han er udtryk for, sammen med andre nyere erhvervspolitiske analytikere, bl.a. nærmest tværtimod advarer mod, at vi udpeger konkrete vindere.

Det, der er det centrale budskab, som jeg tror vi har meget nytte af at tænke igennem, er for det første, at vi skal tænke på et fornuftigt samspil mellem den offentlige og den private sektor, at der skal stilles krav også til erhvervs virksomhederne om at være dygtigere, når de leverer, og at vi skal opdrage det offentlige til at være kræsne købere og derigennem få en fornuftig udviklingsproces i gang. Man skaber jo ikke udvikling ved stilstand eller ved de sædvanlige kvalifikationskrav som dem, vi havde i går; man skaber den kun ved gensidige krav.

Det andet budskab, jeg synes er vigtigt i Michael Porter-budskaberne – der er andet, man kan være mindre enig i – er gode, trygge medarbejdervilkår, veltilrettelagt efteruddannelsesindsats og de allerbedste rammer for, at idéudvikling og medarbejdersamarbejde på virksomhederne inddrages tættest muligt i produktionsproces og produktfornyelse. Det er fantastisk vigtige faktorer, som vi næsten ikke kan understrege kraftigt nok, og dermed naturligvis også sammenkoblingen mellem efteruddannelsesindsats og aktiv erhvervs politik.

Rahbæk Møller (SF):

Det er til dels samme emne, der kalder mig herop, nemlig ministerens bemærkning om, at man ikke kan »pick the winner«, og ministerens efterfølgende eksempler på virksomheder, som datidens politikere og erhvervsfolk næppe havde forudset ville blive store.

Det er delvis rigtigt, men hvis man kaster et blik ud over det danske erhvervsliv og ser på, hvad der falder ind under fødevarerindustri, under boligindustri, sundhedsindustri, miljø, energi og gruppen maritime virksomheder, og dertil føjer nogle specielle danske traditioner af forskellig art, f.eks. godt design eller kendskab til forgæring, så har vi faktisk fanget langt størstedelen af det danske erhvervsliv, og det er netop de samme områder, hvor vi har nogle traditioner, vi bør satse på.

Der vil være enkeltvirksomheder, som ikke kan placeres dér, men som alligevel er blevet succeser; sådan vil det være. Det er også erfaringen i Japan, hvor man jo meget målbevidst har satset på at fremme visse områder, at det er enkelte virksomheder, som helt på tværs af den officielle politik alligevel er blevet succeser. Men det skal da ikke forhindre os i at undersøge nøje, hvor vores muligheder er, og prøve at skabe dem. Gudskelov er livet sådan, at der i virkeligheden er nogle, der lykkes helt på tværs af, hvad vi gør – det ville være galt, hvis det ikke var sådan – men hvis ministeren udlægger denne konstatering som en begrundelse for passivitet, for ikke at dyrke vores muligheder, så må jeg tage afstand fra det.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Først til hr. Nyrup Rasmussen. Jeg sagde både i mit første indlæg og i mit næste indlæg og skal gerne gentage her, at jeg ser med stor sympati på forslaget om netop at få en længerevarende aftale om, hvilke bevillinger man har, og hvilke bevillinger man ikke har – eller sagt på en anden måde, hvilke programmer vi har, og hvilke programmer vi ikke har – og at man så kan stole på, at disse programmer løber i den tidsperiode, man har aftalt dem for. Det betyder ikke, at et program, fordi det én gang er indført, bliver eviggyldigt. Det betyder, at man kan lave et fødevareteknologisk program, der varer tre år, og så er det slut. Eller man kan lave et andet program, der varer to eller tre år, og så er det slut. For så ved man, hvad man har at rette sig efter, og det ser jeg meget positivt på.

Hvad angår ønsket fra rådet om at få flere midler, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at jeg aldrig nogen sinde i hele min politiske tilværelse er blevet præsenteret for nogen, der har sagt, at de ikke kunne bruge flere penge. Jeg tror heller ikke, der er en eneste minister, der ikke kunne finde gode projekter til flere penge.

Jeg vil gøre opmærksom på, at det, der er kommet fra Erhvervsudviklingsrådet, naturligvis også indgår i regeringens overvejelser. Nu er det jo så nemt her i Folketinget at skabe flertal for udgiftsstigninger, men når vi skal diskutere disse spørgsmål, gad jeg vidst, om der også i Folketinget er en tilsvarende interesse for og vilje til at skaffe finansieringen – det ser jeg frem til med stor glæde – og vel at mærke ikke ved, at man tager med venstre hånd og giver

[Industriministeren]

med højre til de samme, for det er jo ikke en finansiering. Men kan man anvise reelle besparelser ud over de besparelser, som vi skal have hjem i forvejen, er jeg sikker på, vi kan finde en vilje til også eventuelt at bruge dem hertil. Men jeg understreger over for hr. Nyrup Rasmussen, at det, vi taler om, er reelle besparelser, ikke blot nye erhvervsudgifter. Det er den åbenhed, vi skal have.

Hvad angår vinder- kontra vækstområder, var der vist også tale om, at hr. Nyrup Rasmussen ikke havde hørt efter, hvad jeg sagde i første omgang. Jeg sagde netop, at vi ikke kan udpege vinderområder, men at vi godt kan udpege enkelte områder for øjeblikket, hvor vi kan se at der er behov for en indsats for at udnytte det vækstpotentiale, som dags dato befinder sig her; det er jo netop derfor, vi f.eks. har kørt et fødevarerprogram og andet.

Til hr. Rahbæk Møller vil jeg gerne sige, at jeg hæftede mig ved en sætning, hvor hr. Rahbæk Møller sagde:

»Så er der nogle enkelte virksomheder, der på tværs af den officielle politik alligevel er blevet en succes.«

Jamen kan en virksomhedssucces nogen sinde komme på tværs af den officielle politik? Kan en virksomhedssucces ikke kun være en glæde og en fremdrift og et godt bevis på, at en virksomhed, der får lov til at fungere under gode erhvervsøkonomiske vilkår, også bliver en succes? Det er rigtigt, at vi har nogle vækstområder bl. a. i fødevarerbranchen, hvor vi kan lave en specialindsats, men det er ikke alle – som hr. Rahbæk Møller også selv påpeger – i en branche, som kan udnytte det, og det er jo bestemt ikke alle, der bliver en succes. Vi har det heldigvis sådan i det danske erhvervsliv, at når vi lader os inspirere og til dels dirigere af teoretikere, er der heldigvis altid en masse dejlige praktikere i dansk erhvervsliv, som modbeviser teoretikernes dommedagsprofetier. Det glæder jeg mig over hver dag; og jeg er sikker på, at vi stadig væk har dygtige erhvervsledere, som nok skal forstå at komme frem, selv om de ikke bliver udpeget af Folketingets flertal til at være vinderne om fem år.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg kan fuldt ud genkende det citat, som ministeren bragte fra mig, bortset fra at jeg fjøede

to ting til, som ministeren ikke citerede. Den ene var, at virkeligheden gudskelov ikke altid udvikler sig, som man planlægger det, og den anden, at der er få af dem, og derfor var det, jeg advarede mod alene at tro på, at tingene nok kommer af sig selv, idet jeg henviste til Japan, hvor man har erfaringer med, at det kan lykkes at gøre noget, men at der også er nogle, for hvem det lykkes fuldkommen uafhængigt af en statslig indsats.

Derudover vil jeg gerne kommentere ministerens bemærkninger om, at støtte fra Erhvervsfremmerådet bare var penge som alle andre. Det synes jeg er for letfærdigt, for det er jo meget store mangler i erhvervspolitikken, der påpeges. Nu har jeg ikke haft lejlighed til at læse det konkret og kender det foreløbig kun fra pressen, men blandt de mangler, som har været diskuteret i dag, kan jeg nævne, at der ikke i dag findes en industriministeriel forskningspolitik, og det er dog for ringe. Der findes en forskningspolitik i Undervisningsministeriets regi, men en forskningspolitik rettet mod virksomheder eksisterer ikke. Det er en mangel, og den skal afhjælpes.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om ændring af lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik. (Vilkår for uldicitering af buskørsel i hovedstadsområdet).

Af Tove Lindbo Larsen (S) og Tommy Dinesen (SF) m.fl.

(Fremsat 30/4 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Trafikministeren (Ikast):

For godt to år siden vedtog vi her i salen den nye lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik eller HT-loven, som den kaldes i daglig omtale. Det fremgår af denne lov, at mindst 45 pct. af HT's samlede almindelige rutekørsel pr. 1. april 1994 skal udføres af andre, efter at kørselen har været offentligt udbudt. Loven